

ЕНЕРГЕТИЧНІ РЕФОРМИ:

МОНІТОРИНГОВИЙ ЗВІТ ПРО ПРОСУВАННЯ УКРАЇНИ
У ВИКОНАННІ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ З ЄС
У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ ТА ДОВКІЛЛЯ

ТРАВЕНЬ 2018

Ця публікація була розроблена за сприяння Європейського Союзу в рамках Ініціативи EU4Energy та за підтримки Міжнародного фонду "Відродження" у рамках Проекту "Збільшення впливу громадянського суспільства у моніторингу та політичному діалозі щодо реформ в енергетиці та суміжних секторах відповідно до імплементації Угоди про Асоціацію". За зміст цієї публікації несуть відповідальність Громадська організація "ДІКСІ ГРУП", а також Громадянська мережа "ОПОРА", Всеукраїнська громадська організація "Енергетична Асоціація України", Ресурсно-аналітичний центр "Суспільство і довкілля", Асоціація "Європейсько-Українське енергетичне агентство". Зміст цієї публікації не жодним чином не відображає точку зору Європейського Союзу та/або Міжнародного фонду "Відродження".

До ініціативи EU4Energy належить вся підтримка ЄС, націлена на покращення енергозабезпечення, енергетичної безпеки та взаємозв'язків, а також на просування енергоефективності та використання відновлюваних джерел енергії у країнах Східного партнерства –Азербайджані, Білорусі, Вірменії, Грузії, Республіці Молдова та Україні. ЄС надає цю підтримку шляхом фінансування проектів та програм, що сприяють реформуванню енергетичних ринків та скороченню національної енергетичної залежності та споживання. В більш довгостроковій перспективі, енергозабезпечення стане більш надійним, прозорим та фінансово доступним, скорочуючи таким чином енергетичний дефіцит та зменшуючи вартість рахунків за електроенергію як для громадян, так і для приватного сектору. Додаткова інформація на веб-сторінці: www.EU4Energy.eu

Проект "Збільшення впливу громадянського суспільства у моніторингу та політичному діалозі щодо реформ в енергетиці та суміжних секторах відповідно до імплементації Угоди про Асоціацію" ставить за мету посилення ролі громадянського суспільства в адвокації реформ в енергетиці та пов'язаних секторах.

Ключовими цілями проекту є:

- моніторинг втілення Угоди про Асоціацію в частині енергетики, включаючи відповідні зобов'язання щодо довкілля та питань, пов'язаних з торгівлею;
- посилення спроможності громадських експертів та місцевих діячів відслідковувати фактичну реалізацію реформ;
- сприяння громадському діалогу для належної імплементації Європейських реформ енергетики та довкілля;
- інформування заінтересованих сторін та українського суспільства про значення та потенційні вигоди Європейських реформ в енергетиці та довкіллі для того, щоб дати їм можливість тримати уряд підзвітним за проведення реформ.

Проект фінансується Європейським Союзом в рамках ініціативи EU4Energy та співфінансується Міжнародним фондом "Відродження"

www.enref.org

Короткі висновки

Експерти **газового** сектора відзначають ухвалення двох законів під час березневої сесії – №6229 про забезпечення прозорості у добувних галузях (перше читання) та №2314-VIII про дерегуляцію на ранніх стадіях газовидобутку (набув чинності). Окрім того створена Кабміном Координаційна рада з енергореформ ухвалила рішення про зміну моделі "анбандлінгу" "Нафтогазу" та доручила деталізувати нову модель спеціально сформованим для цього робочим групам.

Експерти Цільової групи "**Електроенергетика та ядерна безпека**" відзначають значну затримку із прийняттям важливих актів протягом майже 2-х місяців у зв'язку із відсутністю кворуму НКРЕКП. Робота Регулятора була відновлена 29-го травня, коли Президент призначив 5 нових членів цього органу.

Цільова група "**Енергоефективність та соціальні питання**" зафіксувала продовження затягування відповідальними за реформування сектору органами виконавчої влади, насамперед Мінрегіоном, процесу розробки та прийняття підзаконних актів на виконання "пакету енергоефективності". Та справжню стурбованість експертів викликали наміри Мінрегіону надати на розгляд Верховної Ради зміни до цих законів, які фактично відтермінують їхню реалізацію щонайменше на 6 місяців.

Серед висновків Цільової групи "**Довкілля та відновлювані джерела енергії**" зазначається, що зареєстрований у Верховній Раді України проект закону про стратегію державної екологічної політики на період до 2030 року все ще очікує на розгляд народними депутатами, а необхідні для початку проведення процедури стратегічної екологічної оцінки відповідно до прийнятого нещодавно закону проекти підзаконних актів ще не оприлюднені для коментування громадськості.

Експерти сектора **нафти та нафтопродуктів** звертають увагу на відсутність відчутного просування в імплементації міжнародних зобов'язань України в нафтовій сфері. Тимчасово, до поновлення контракту з європейськими експертами, призупинено роботу над законопроектом про мінімальні запаси нафти й нафтопродуктів.

В сфері **бізнес-клімату** експерти відзначили завершення першого конкурсу на 5 вакансій у складі НКРЕКП і призначення Президентом П.Порошенком нових комісіонерів, відновило кворум. Втім звертають увагу, що другий конкурс на ще 2 вакансії - заблоковано рішенням суду. На цьому фоні, Кабінет Міністрів України затвердив ряд важливих рішень для розвитку підприємництва та формування сприятливого бізнес клімату, що стосуються розмежування функцій контролюючих органів, оптимізації погодження інвестпроектів різними відомствами та іншого.

Короткі висновки

Найбільш вживані скорочення

ВАО АЕС - Всесвітня асоціація організацій, що експлуатують атомні електростанції
ЦСВЯП - Централізоване сховище відпрацьованого ядерного палива
МАГАТЕ – Міжнародного агентства з атомної енергії
ДІЯРУ - Державна інспекція ядерного регулювання України
ДНТЦ ЯРБ - Державного науково-технічного центру з ядерної та радіаційної безпеки
ДАЗВ – Державне агентство України з управління зоною відчуження
РАВ – радіоактивні відходи
ВЯП – відпрацьоване ядерне паливо
NEFCO – Nordic Environment Finance Corporation
ВП – відокремлений підрозділ
ДП – державне підприємство
НАЕК – Національна атомна енергогенеруюча компанія
АЕС – атомна електростанція
ДІФКУ - Державна інноваційна фінансово-кредитна установа
ДСП - державне спеціалізоване підприємство
КМУ – Кабінет Міністрів України
Комітет ПЕК - Комітет з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки
НАК – Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України»
НКРЕКП – Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг
РАВ - рідкі радіоактивні відходи
СПГ – скраплений природний газ
ТКЕ – теплокомуненерго

Газ

На кінець травня практичними здобутками ВРУ цього року в царині реформування газового сектора так і залишалися: а) ухвалення двох законів під час березневої сесії – №6229¹ про забезпечення прозорості у добувних галузях (перше читання) та №2314-VIII² про дерегуляцію на ранніх стадіях газовидобутку (набув чинності); та б) реєстрація депутатами спроб врегулювати проблеми обліку спожитого населенням газу³, а також умов розвитку конкуренції постачальників на внутрішньому ринку (зміни до Закону "Про ринок природного газу"⁴). Протягом травня депутати зареєстрували лише два проекти постанов ВРУ.

Уряд зберіг до 1 серпня 2018 року дію чинного Положення про покладення спеціальних обов'язків (ПСО) для забезпечення загальносуспільних інтересів на ринку природного газу, тим самим відтермінувавши введення нового механізму визначення ціни на газ для населення та ТКЕ іще на 2 місяці.

Створена Кабміном Координаційна рада з енергореформ ухвалила рішення про зміну моделі "анбандлінгу" "Нафтогазу" та доручила деталізувати нову модель спеціально сформованим для цього робочим групам⁵.

Через те, що "Газпром" ігнорує виконання рішень Стокгольмського арбітражу як у частині постачання газу в Україну, так і в частині виплати присудженої "Нафтогазу" компенсації, "Нафтогаз" розпочав вживати заходів, щоб примусово стягнути за допомогою європейських судів належну йому за рішеннями арбітражу суму.

Компанія ПАТ "Укртрансгаз", змінивши офіційне найменування на АТ "Укртрансгаз", стала за типом приватним акціонерним товариством, що зафіксовано у новій редакції статуту. Компанія продовжує забезпечувати стабільну роботу транзитних газопроводів і системи газосховищ, завдяки чому російський газ безперешкодно поступає до Європи. Разом з тим, уже 40 газотрейдерів, у т.ч. іноземні, скористалися послугою зберігання газу в ПСГ "Укртрансгазу" в режимі "митного складу" (майже 3 роки без оплати мит).

Єврокомісія виступила з ініціативою якнайшвидшого проведення тристоронніх перемовин (Євросоюз, Україна, Росія) для врегулювання питання транзиту газу до Європи українською ГТС після 2019 року, метою яких має бути встановлення термінів та основних параметрів нової транзитної угоди.

Директива 2009/73/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку природного газу, на заміну Директиви 2003/55/ЄС (ст. 338, 341, Додаток XXVII УА) згідно зі ст. 278 УА

Профільний Комітет ВРУ з ПЕК у травні розглянув і запропонував відхилити законопроект № 6547⁶ про особливості доступу до інформації у сфері постачання природного газу (та інших ЖКП), про що було зареєстровано проект відповідної постанови ВРУ (№ 6547/П⁷). У законопроекті йдеться про збільшення обсягу інформації з фінансово-господарської діяльності монополістів-постачальників, до якої побутовим споживачам має гарантуватися безперешкодний і безкоштовний доступ. Основним недоліком документу депутати назвали відсутність обґрунтування витрат, пов'язаних з таким доступом, що породжує невизначеність: вони будуть здійснюватися за рахунок держави чи за рахунок збільшення тарифів (додаткові витрати у цій царині наразі небажані, оскільки зумовлять подальше зростання вартості постачання енергоносіїв, зокрема газу).

---

¹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61409

² <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2314-viii>

³ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=63571,

http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=63582,

http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=63629

⁴ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63918

⁵ <https://ua.interfax.com.ua/news/economic/508963.html>

⁶ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61957

⁷ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=64032

Газ

З ініціативи одного з народних депутатів було зареєстровано також проект постанови ВРУ № 8352⁸, якою запропоновано створити депутатську робочу групу з вивчення обґрунтованості витрачання НАК "Нафтогаз України" коштів, сплачених споживачами природного газу. Приводом для цього послужило рішення наглядової ради "Нафтогазу"⁹ про виплату премій на суму 46,3 млн дол. США співробітникам компанії, які брали участь у забезпеченні виграшу справи "Нафтогазу" проти "Газпрому" у Стокгольмському арбітражі¹⁰.

Протягом травня Кабмін розглянув кілька варіантів підвищення ціни на газ для населення та ТКЕ, однак не схвалив жодного¹¹. Пропозиція "Нафтогазу"¹², відхилена урядом, полягала у застосуванні різних цін, залежно від обсягів споживання, з паралельним вилученням з ланцюга поставок газу населенню і ТКЕ газзбутів і заміною їх на "Нафтогаз". Окрім неприйнятності останнього, урядові фахівці у своєму аналізі¹³ заперечили також доцільність запропонованого НАКом подальшого зниження на 15% так званої "соціальної норми" споживання газу (5,4 кубометри/особу/місяць з центральним гарячим водопостачанням і 3,3 кубометри/особу/місяць – без нього). Лише на цю норму "Нафтогазом" передбачалося розповсюдити чинну ціну газу (6,96 грн/кубометр), а на обсяги понад соціальну норму – запровадити нову, більшу на 60-65% ціну, тобто збільшити її з червня до 10,99 грн/кубометрів, а з жовтня, відповідно – до 11,47.

За даними ЗМІ¹⁴, МВФ також не підтримав такого кардинального підвищення, водночас, представники Фонду продовжують наполягати, що ціни на газ в Україні мають стати ринковими, та лише найбільш вразливі споживачі мають бути захищені субсидіями¹⁵. У результаті, уряд відклав рішення про зміну ціни на газ, як мінімум, до 1 серпня цього року (постанова № 415¹⁶).

Разом з тим, скасування спеціальних зобов'язань з поставки газу населенню в Україні та вирівнювання цін підтримує також Єврокомісія, покладаючи надії на пошкввлення реформ, завдяки новому складу НКРЕКП¹⁷. ЄК спонукає уряд не тільки повністю відмовитися від ПСО, а й протягом 2-3 років розробити план відмови від субсидування цін на газ для населення. Так само, за словами віце-президента М. Шефчовича¹⁸, Єврокомісія очікує від України рішучих дій в анбадлінгу "Нафтогазу" та конкурсу з вибору партнера для спільного управління ГТС.

Саме ці проблеми стали предметом дискусій урядової Координаційної ради з енергореформ 29 травня. Головуючий на засіданні прем'єр-міністр В. Гройсман підкреслив¹⁹, що Україна має побудувати нову, надійну систему управління ГТС як стабільну сучасну структуру поставки газу до європейських споживачів. Одночасно з реалізацією інституту партнерства, опорним елементом цієї

---

⁸ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=63988

⁹ <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/B3C6C51AD098CD12C225829D00359112?OpenDocument&year=2018&month=05&nt=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8>

¹⁰ Як відомо на сьогодні, виплати "Нафтогазу" за рішенням арбітражу іще не розпочалися

¹¹ Раніше повідомлялося, що урядову пропозицію нарощувати ціну на газ для цих категорій на 3% щоквартально не схвалив МВФ

¹² <https://ukranews.com/publication/2432-neftegaz-predlagaet-dyfferencyrovat-ceny-na-gaz-s-povyshenyem-na-60-65>

¹³ Там само

¹⁴ <http://ua-banker.com.ua/articles-and-analytics/financial/29091>

¹⁵ З інтерв'ю першого заступника голови МВФ Д. Ліптона (<https://www.rbc.ua/rus/news/mvf-nastaivayut-povyshenii-tarifov-gaz-obespechennyh-1524723536.html>)

¹⁶ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-postanovi-kabinetu-ministriv-ukrayini-vid-22-berezhnya-2017-r-187-010101>

¹⁷ Про це повідомив віце-президент Єврокомісії М. Шефчович за підсумками зустрічі з прем'єр-міністром України В. Гройсманом у Брюсселі (<https://www.epravda.com.ua/news/2018/05/26/637188/>)

¹⁸ <https://interfax.com.ua/news/economic/507880.html>

¹⁹ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/spilne-upravlinnya-ukrayinskoyu-gts-garantovano-zabezpechit-yevropejskih-spozhyvachiv-energoresursom-volodimir-grojsman>

системи має стати реформований за новим алгоритмом, необхідним у зв'язку зі специфікою рішення Стокгольмського арбітражу у справі "Нафтогазу" проти "Газпрому", незалежний оператор ГТС.

Координаційна рада з енергореформ виробила модель²⁰, за якою передбачено передати новостворену компанію ПАТ "Магістральні газопроводи України" ("МГУ") в управління "Нафтогазу", наділити її газотранспортними активами та сертифікувати як оператора ГТС, з виведенням на повну самостійність роботи в 2020 році. За даними ЗМІ²¹, такий алгоритм не суперечить рішенню Стокгольмського арбітражу щодо транзитного контракту. Тепер треба, щоб це рішення було втілено в життя. Для цього протягом кількох тижнів спеціалізовані робочі групи (за участі наглядової ради "МГУ") будуть уточнювати та доопрацьовувати необхідні в рамках алгоритму заходи.

Свій крок на шляху до прозорості видобувної галузі у травні зробили Держгеонадра: відомство відкрило вільний доступ до реєстру газових та нафтових свердловин України²². Крім того, як повідомив в.о. голови О. Кирилюк²³, Держгеонадра пропонують врахувати пропозиції та вимоги надрокористувачів і скасувати процедуру отримання ліцензій поза аукціоном, вилучивши з практики механізм апробації, який нівелює аукціонну діяльність з продажу вуглеводнів.

П'ять нових членів НКРЕКП, укази про призначення яких Президент України підписав 29 травня²⁴, стали до роботи 30 травня 2018 року. НКРЕКП оприлюднила середні обсяги споживання природного газу побутовими споживачами в 2017 році по областях²⁵, одержані в результаті моніторингу, який здійснює комісія на постійній основі.

Разом з тим, НКРЕКП поінформувала про відсутність зауважень і пропозицій до опублікованого ще у березні проекту постанови про зміни до Кодексу газосховищ у частині формування плану їх розвитку²⁶.

Водночас, 27 травня сплив термін виконання вимоги регулятора (пов'язаної із запровадженням добового балансування) для всіх непобутових споживачів обладнати за свій кошт засобами дистанційної передачі даних лічильники газу (постанова № 2494²⁷), і проявилася потреба вирішити колізію, зумовлену цією вимогою. Йдеться про те, що на сьогодні без таких засобів залишилась найбільша група не побутових споживачів – малі споживачі, які використовують до 10 тис. кубометрів газу на рік і для яких витрати на ці засоби – невідомі²⁸. Розподільні організації розсилають дрібним підприємцям, якими в основному презентована ця група, попередження про припинення розподілу газу, в разі не встановлення засобів передачі даних.

---

²⁰ <https://ua.interfax.com.ua/news/economic/508513.html>

²¹ Там само

²² <http://geo.gov.ua/novyna/derzhgeonadra-vidkryly-dostup-do-reyestru-gazovyh-ta-naftovyh-sverdlovin-ukrayiny>

²³ <http://geo.gov.ua/novyna/oleg-kyrylyuk-prezentuvav-resursnyy-potencial-vuglevodniv-zahidnoyi-ukrayiny>

²⁴ О.Формагей - <http://www.president.gov.ua/documents/1502018-24238>; Є.Магльованний -

<http://www.president.gov.ua/documents/1512018-24242>; О.Антонова - <http://www.president.gov.ua/documents/1522018-24246>;

Д.Коваленко - <http://www.president.gov.ua/documents/1532018-24250>; О.Кривенко -

<http://www.president.gov.ua/documents/1542018-24254>

²⁵ <http://www.nerc.gov.ua/?news=7588>

²⁶ <http://www.nerc.gov.ua/?id=31929>

²⁷ <http://www.nerc.gov.ua/index.php?id=18017>

²⁸ За експертними оцінками (<https://biz.censor.net.ua/m3068292>), це обладнання обійдеться споживачам близько 1-2 млрд грн

Заступник голови Департаменту енергоефективності "Нафтогазу" О.Хабатюк²⁹ підкреслює, що Регламент ЄС №312/2014, на який посилалася НКРЕКП у процесі затвердження Кодексу ГРМ, не містить умови про обов'язковість цієї вимоги; ним закріплено лише, що є споживачі, прогнозування відборів яких проводиться, або ж не проводиться, щодобово. Зазначені малі побутові споживачі "не потребують цих засобів і можуть бути віднесені до споживачів відбір/споживання/подача яким не вимірюється щодобово". Такої ж думки дотримується член профільного Комітету ВРУ з ПЕК депутат Л.Підлісецький³⁰. За його оцінкою, більше 80 тис. споживачів стали заручниками цієї колізії, тож було би логічно скасувати суперечливу вимогу, і зробити це якнайшвидше.

Тим часом, газорозподільні компанії групи РГК вже повністю перейшли на добове балансування, платформу для якого розробили фахівці компанії³¹.

"Нафтогаз" опублікував нові цінові пропозиції – на червень 2018 року³². У порівнянні з цінами на травень 2018 року, ціни на газ для промислових та інших споживачів, що не підпадають під дію Положення про покладення спеціальних обов'язків, збільшено на 8,5-8,9%. За новим прейскурантом³³, ціну газу як товару (з ПДВ) встановлено з 1 червня 2018 року на таких рівнях: для місячних потреб у газі обсягом до 50 тис. кубометрів включно, не регульованих місячних потреб та місячних потреб від 50 тис. кубометрів без попередньої оплати – 10893,6 грн за тис. кубометрів; для місячних потреб від 50 тис. кубометрів, за умови попередньої оплати³⁴ – 9952,8 грн за тис. кубометрів (такий само рівень ціни – 9952,8 грн за тис. кубометрів – встановлено для дочірніх підприємств, заснованих "Нафтогазом", 100% статутного капіталу яких належить компанії).

Регламент (ЄС) №715/2009 про умови доступу до мереж транспортування природного газу, на заміну Регламенту (ЄС) №1775/2005 (ст. 338, 341, Додаток XXVII УА) згідно зі ст. 278 УА, питання торгівлі (ст. 269-274 УА)

Після завершення в 2016 році довгострокового контракту на бронювання "Газпромом" потужностей газопроводу "Транзит-1"³⁵, яким природний газ із РФ транспортується до Болгарії, постала необхідність привести у відповідність до вимог європейського законодавства правила користування відповідною газовою інфраструктурою, у тому числі в частині забезпечення вільного доступу учасників ринку до зазначеного газогону. У руслі виконання цього завдання, домовившись забезпечити в точці з'єднання на українсько-румунському кордоні можливість двостороннього потоку газу, оператори ГТС Румунії та України узгодили рішення провести процедуру оцінки незобов'язуючого попиту учасників газового ринку України та суміжних країн на гарантовані потужності до 5 млрд кубометрів на рік газопроводу "Транзит-1" у напрямку Румунія-Україна, яку й здійснив "Укртрансгаз".

Результат перевершив очікування: "11 провідних європейських та українських газових трейдерів висловили зацікавленість у транспортуванні природного газу за напрямком Румунія-Україна на загальну потужність до 10 (!) млрд кубометрів на рік"³⁶. По закінченні транзитного контракту з

---

²⁹ <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1853513341337988&set=a.873775642645101.1073741832.100000380206273&type=3&theater>

³⁰ <https://biz.censor.net.ua/m3068292>

³¹ <https://interfax.com.ua/news/economic/508582.html>

³² <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/02FDBE62ABDDCC29C22582940036CED3?OpenDocument&year=2018&month=05&nt=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8&>

³³ <http://www.naftogaz.com/files/Information/Naftogaz-gas-prices-ne-PSO-June-2018.pdf>

³⁴ Оплати протягом календарного місяця, що передує місяцю поставки газу

³⁵ Один із трьох газогонів Трансбалканського маршруту

³⁶ <http://utg.ua/utg/media/news/2018/05/results-isaccea-1-orlovka.html>

"Газпромом" у 2020 році, "Укртрансгаз" планує перейти до прямих взаємостосунків за європейськими правилами з операторами всіх суміжних країн на всіх міжнародних точках входу/виходу.

15-18 травня "Укртрансгаз" взяв участь у Диспетчерській нараді представників країн, які транзитують природний газ із Росії – України, Молдови, країн Балканського регіону та Туреччини³⁷. За висновками наради досягнуто рішення: вжити заходів із зниження добової нерівномірності відбору газу в рамках контрактних умов та синхронізувати періоди проведення профілактично-ремонтних робіт на 2019 рік.

22 травня 2018 року було зареєстровано нову редакцію статуту "Укртрансгазу", згідно з якою компанія перестала бути публічним акціонерним товариством, відповідно, змінилася й офіційна назва компанії – з ПАТ "Укртрансгаз" на АТ "Укртрансгаз"³⁸.

Директива 2004/67/ЄС про заходи захисту безпеки постачання природного газу (ст. 338, 341, Додаток XXVII УА), дія "Механізму раннього попередження" (Додаток XXVI УА), дії у надзвичайних обставинах (ст. 275-276, 309, 314 УА)

За оперативними даними "Укртрансгазу" на 27 травня³⁹, підземні газосховища після завершення опалювального сезону 2017/2018 років поповнилися вже на 1 млрд 921,37 млн кубометрів. Загалом запаси газу в ПСГ України досягли 9,4 млрд кубометрів, а значить – третину їх ємності.

Як повідомили ЗМІ⁴⁰, "Укртрансгаз" підвів підсумки запровадження послуги зберігання газу в режимі "митного складу"⁴¹. Наразі "Укртрансгазом" укладено вже 40 контрактів з газовими трейдерами на надання цієї послуги. Компанія звітує, що вся система підземних газосховищ України працює у гнучкому режимі та, за наявного рівня заповнення близько 30%, забезпечує можливість відбирати з ПСГ максимум 87-95 млн кубометрів/добу, за умови повного заповнення сховищ – до 200 млн кубометрів/добу.

За місяць, що минув, "Газпром" лише посилив свою позицію в боротьбі за зміну рішення Стокгольмського арбітражу у спорі з "Нафтогазом" за контрактом на транзит. Якщо у своїй апеляції від 29 березня 2018 року він вимагав часткового скасування цього рішення, то 30 травня він знову оскаржив його до шведського Апеляційного суду округу Свеа, заявляючи тепер вимогу вже повного його скасування⁴². Оскільки за нормами міжнародного права оскарження рішень арбітражів не може зупинити їх виконання, юридичні зобов'язання з виплати "Газпромом" присудженої "Нафтогазу" суми залишаються в силі. Відтак, процес між "Газпромом" і "Нафтогазом" за транзитним контрактом може зачепити акції проектних компаній газопроводів "Північний потік" і "Північний потік-2". Йдеться про накладення Стокгольмським арбітражем забезпечувальних заходів на акції Nord Stream AG і Nord Stream 2 AG⁴³ (за даними ЗМІ, ці акції вже заморожені та потенційно можуть бути арештовані⁴⁴).

---

³⁷ <http://utg.ua/utg/media/news/2018/05/26th-dispatching-meeting-2018.html>

³⁸ <http://utg.ua/utg/media/news/2018/05/company-name-changes-and-charter-updates.html>

³⁹ <http://utg.ua/utg/business-info/live.html>

⁴⁰ <https://economics.unian.ua/energetics/10122515-ukrtransgaz-uklav-40-kontraktiv-na-zberigannya-gazu-u-rezhimi-mitnogo-skladu.html>

⁴¹ Послуга надає можливість зберігати газ у ПСГ протягом 1095 днів без сплати митних зборів, що дає трейдерам змогу вибрати вигідний момент для продажу газу (залежно від ціни) та лише після цього платити мито.

⁴² <https://www.kommersant.ru/doc/3643132>

⁴³ <http://www.interfax.ru/business/614877>

⁴⁴ Там само

Зважаючи на ігнорування російським монополістом виконання його зобов'язань зі сплати "Нафтогазу" 2,6 млрд дол. за остаточними рішеннями Стокгольмського арбітражу в обох справах (про постачання і транзит газу), "Нафтогаз" розпочав процедуру їх примусового стягнення, звернувшись із цією метою до швейцарських судів⁴⁵. За інформацією ЗМІ⁴⁶, "Газпром" підтвердив початок процедури стягнення на території Швейцарії. Крім того, НАК подав клопотання про арешт акцій "Газпрому" в його голландських дочірніх компаніях⁴⁷. Голландський суд задовольнив ці клопотання, проте шість із семи дочірніх компаній "Газпрому" в Нідерландах відмовилися співпрацювати з судовими виконавцями, хоча це й не має вплинути на арешт.

З метою забезпечити експлуатацію газотранспортних потужностей України, згідно з європейськими стандартами надійності, безпечності та екологічності, "Укртрансгаз" розробив десятирічний план модернізації ГТС України на 2018-2027 роки, який, крім іншого, передбачає реконструкцію чотирьох компресорних станцій. Наразі тривають консультації з регулятором на предмет схвалення та затвердження цього плану⁴⁸. Водночас, з особливостями та можливостями української ГТС було ознайомлено делегацію ОБСЄ на чолі з президентом Парламентської асамблеї ОБСЄ Г. Церетелі⁴⁹. Під час відвідин диспетчерського центру фахівці "Укртрансгазу" обговорили з європейськими гостями можливі наслідки зміни маршрутів транспортування природного газу до Європи, які хоче запровадити Росія, зокрема проекту газогону "Північний потік-2", та загрози у зв'язку з цим для України та країн ЄС.

Важко прогнозувати, чи допоможуть зупинити втілення цього проекту дії Польщі, яка послідовно виступає проти. 2016-го року польські фахівці проаналізували клопотання про створення "Газпромом" і п'ятьма зарубіжними компаніями спільного підприємства (СП) для будівництва "Північного потоку-2" та ухвалили рішення, що створення СП може привести до обмеження конкуренції. Цього року польський антимонопольний регулятор УОКіК порушив нову справу проти цих шістьох компаній, відповідальних за фінансування "Північного потоку-2", про що польська сторона зробила офіційну заяву 9 травня⁵⁰. Якщо у сфері концентрації укладено угоду без згоди президента офісу, він має право накласти штраф до 10% від виручки підприємства. Якщо ж концентрацію вже реалізовано, а УОКіК підозрює, що сторони угоди про СП, незважаючи на відкликання повідомлення про концентрацію, продовжують спільно реалізовувати проект, відомство "може зажадати продажу частини активів підприємства, продажу контрольного пакета акцій або розпуску підприємства". Залишається чекати, яку саме з цих загроз реалізує в своєму рішенні польський регулятор.

Перешкодити будівництву "Північного потоку-2" намагаються екологи Фінляндії та Німеччини. Організація ClientEarth оскаржив до адміністративного суду фінського міста Вааса згоду уряду країни на будівництво ділянки газопроводу довжиною 380 км у фінській економічній зоні⁵¹. Подали до суду й члени спілки екологів Німеччини Nabu⁵², на думку яких будівництво морської ділянки

---

⁴⁵ <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/850FEC1AA570A670C225829D003EAC38?OpenDocument&year=2018&month=05&nt=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8&>

⁴⁶ https://ria.ru/radio_brief/20180530/1521692581.html

⁴⁷ <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/06844285AF769BD7C22582A3002373C0?OpenDocument&year=2018&month=06&nt=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8&>

⁴⁸ <http://utg.ua/utg/media/news/2018/04/ukrtransgaz-developed-gts-10-years-modernization-plan.html>

⁴⁹ <http://utg.ua/utg/media/news/2018/05/delegaczya-obse-oznajomilas-z-robotoyu-mozhливostyami-gts-ukrani.html>

⁵⁰ https://www.uokik.gov.pl/aktualnosci.php?news_id=14322

⁵¹ <https://www.tvp.info/37175377/fundacja-clientearth-skarzy-zgode-na-budowe-nord-stream-2>

⁵² <http://www.dw.com/uk/%D0%BD%D1%96%D0%BC%D0%B5%D1%86%D1%8C%D0%BA%D1%96-%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B3%D0%BD%D1%83%D1%82%D1%8C-%D1%87%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B7-%D1%81%D1%83%D0%B4-%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B8->

газогону може завдати "непоправної шкоди крихкій екосистемі". Надавши на початку травня додатковий запит до Вищого адміністративного суду федеральної землі Мекленбург-Передня Померанія, вони добивалися проміжного судового рішення, що могло би завадити початку екскаваторних робіт у Грайфсвальдській затоці всередині місяця. Однак, підготовчі роботи з облаштування траншей для укладки двох ниток труб у затоці все-таки почалися⁵³.

У травні віце-президент Єврокомісії М. Шефчович виступив з ініціативою⁵⁴ якнайшвидше організувати перемовини між ЄС, Україною та Росією з проблеми транзиту російського газу через територію України після 2019 року. У ході міжнародної конференції високого рівня в Брюсселі, на якій був присутнім і прем'єр-міністр України В. Гройсман, М. Шефчович уточнив, що предметом перемовин мають бути мінімальний річний обсяг транзиту, рівень транзитного тарифу та можливі гарантії Україні⁵⁵. "Продовження довгострокового транзиту російського газу через Україну стратегічно важливе і має величезний вплив на енергетичну безпеку ЄС і України як з точки зору факторів економіки, так і факторів безпеки поставок", – наголосив віце-президент Єврокомісії. Він додав, що з цього питання існує повний консенсус серед країн-членів ЄС, одночасно вказавши, що російський газ залишається важливим джерелом для Євросоюзу. "Нафтогаз", в особі голови правління А. Коболева, привітав переговори за участю Єврокомісії, однак зазначив, що до них обов'язково слід залучити не тільки Міненерго Росії, а й "Газпром"⁵⁶, оскільки за досвідом попередніх подібних перемовин добре відома позиція голови "Газпрому" О. Міллера, який за звичай підкреслює, що компанія є акціонерним товариством, "тому позиція міністра не є вирішальною для нього".

Тим часом, наприкінці травня Єврокомісія оприлюднила антимонопольне рішення у справі "Газпрому"⁵⁷, розгляд якої тривав понад 6 років. Воно передбачає детальний набір правил, який має змінити політику російської компанії на газових ринках Центральної та Східної Європи. Серед них: скасування усіх контрактних бар'єрів для вільних перетоків газу, заборона користуватися домінуючим становищем у постачанні, а також забезпечення структурованого процесу, який дозволить клієнтам "Газпрому" мати конкурентні ціни. Якщо компанія порушує будь-яке із цих зобов'язань, Єврокомісія може накласти на неї штраф у розмірі до 10% від річного обороту – без потреби доводити порушення антимонопольних правил ЄС. Водночас, Литва допускає можливість оскарження підсумків цього розслідування через те, що дії Єврокомісії не включали штрафів⁵⁸.

[%D0%B1%D1%83%D0%B4%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%82%D0%B2%D1%83-%D0%BF%D1%96%D0%B2%D0%BD%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%BA%D1%83-2/a-43748401?maca=ukr-rss-ukr-all-1496-rdf](#)

⁵³ <https://www.nord-stream2.com/ru/dlia-pressy/novosti-i-meropriiatiia/nachalis-podgotovitelnye-raboty-na-morskom-uchastke-severnogo-potoka-2-v-germanii-93/>

⁵⁴ <https://ria.ru/economy/20180523/1521143161.html>

⁵⁵ <https://interfax.com.ua/news/economic/507847.html>

⁵⁶ <https://interfax.com.ua/news/economic/507825.html>

⁵⁷ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3921_en.htm

⁵⁸ <https://ua-energy.org/uk/posts/lytva-mozhe-oskarzhyty-rishennia-vevrokomisii-v-spravi-hazpromu>

ООНОВЛЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА

19 березня - 26 квітня відбувався прийом заявок на перший конкурс інфраструктурних проектів у рамках програми Connecting Europe Facility (CEF) в 2018 році. Фінансування обсягом 200 млн євро призначене для проектів, які зміцнять внутрішній ринок ЄС, покращать безпеку постачань та допоможуть втіленню цілей чистої енергетики. Результати очікуються в серпні 2018 року, ще один конкурс буде оголошено в червні.

21 березня комітет Європарламенту з промисловості, досліджень та енергетики (ITRE) схвалив пропозицію Єврокомісії щодо оновлення Директиви 2009/73/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку природного газу. Метою змін є відповідність правилам ЄС – щодо прозорості та доступу інших постачальників – усіх магістральних газопроводів, що входять на територію країн ЄС з третіх країн (крім чітко визначених винятків). Як зазначається, ці вимоги стосуються відокремлення операторів від постачальників, незалежного регулювання та доступу третіх сторін.

Комітет ЄП уточнив деякі положення проекту, зокрема сферу застосування (територіальні води та виняткова економічна зона країн ЄС); 5-річний максимальний термін виняткових умов для нової інфраструктури, а також перелік необхідних для цього умов (у т.ч. диверсифікація постачань та енергобезпека); вимогу третіх країн надавати відповіді протягом 3 місяців у рамках консультацій; можливість Єврокомісії брати до уваги економічні санкції, запроваджені проти третіх країн, при розгляді дозволів на виняткові умови; а також короткий період (3 місяці) впровадження цих змін до Директиви.

У квітні Європарламент дав формальну згоду на початок процедури тріалогу з Радою ЄС. Ще 27 березня Болгарське головування в ЄС підготувало першу редакцію проекту, що відображає раніше отримані коментарі юридичної служби Ради ЄС. Зокрема, ця версія пропонує змінити деякі визначення ("трубопроводи" мають стати "лініями передачі", "інтерконектори" – "системами передачі") та сферу застосування ("територія ЄС" на відміну від "юрисдикції ЄС", як пропонувала Єврокомісія), зробити процедуру консультацій для третіх сторін не обов'язковою, а також дозволити дію виняткових умов до 20 років (з можливістю продовження), у т.ч. з міркувань повернення інвестицій або енергобезпеки.

17 травня з нагоди саміту Західних Балкан представники Болгарії та Сербії підписали угоду про побудову першого газового інтерконектора між країнами. Як очікується, з'єднувальний газопровід потужністю 1-1,8 млрд кубометрів у сербському напрямку та 0,15 млрд кубометрів у болгарському дозволить знизити залежність від монопольного постачальника та покращить безпеку. ЄС надала підтримку ділянці у Сербії у вигляді гранту 49,6 млн євро.

Також, на полях Форуму з енергетичної інфраструктури, що проходив 24-25 травня у Копенгагені, було підписано ще дві угоди - грантову угоду на 33 млн євро для досліджень проекту Baltic-Pipe (інтерконектор між Данією та Польщею) та угоду про інвестиції на 276 млн євро у проект GIPL (інтерконектор Польща-Литва). Обидва газопроводи є частиною проектів спільного інтересу ЄС: перший посилить диверсифікацію та конкуренцію, другий покладе край ізоляції газових ринків Балтії.

24 травня Єврокомісія визначила зобов'язання для "Газпрому" в рамках врегулювання антимонопольної справи (деталі див. у основній частині моніторингу).

У травні також оприлюднили дані Евростату про ціни на газ для домогосподарств ЄС. У середньому вони знизились на 0,5% у другій половині 2017 року, порівняно з аналогічним періодом 2016 року, і досягли 6,3 євроценти за кВт-год. При цьому, середня частка податків та зборів у ціні склала 27%. У розрізі окремих країн, вартість кіловат-години варіювалась від 3 євроцентів у Румунії до 9 у Данії та більше 11 у Швеції.

Електроенергетика та ядерна безпека

Майже 2 місяці НКРЕКП не мало кворуму і не приймало нормативно-правові акти для нового ринку електроенергії. Розблокування роботи відбулося лише 29 травня, коли Президент України Петро Порошенко призначив 5 нових членів Регулятора. 23 травня Уряд погодив надання державних гарантій для забезпечення виконання боргових зобов'язань за кредитами (позиками), що залучаються для модернізації та технічного переоснащення державних вугледобувних підприємств на суму 1,054 млрд. гривень.

Директива 2009/72/ЄС від 13 липня 2009 року щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЄС (Ст.269, Глава 11, Розділ IV Угоди про Асоціацію Україна-ЄС)

16 травня Комітет ПЕК ВРУ на своєму засіданні розглянув низку проектів законів, що стосуються ринку електричної енергії України. Так, був розглянутий проект Закону "Про особливості погашення заборгованості, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії" (реєстраційний №8253), який був поданий до Верховної Ради Кабінетом Міністрів України. Метою проекту закону є повне погашення заборгованості, що утворилась на ОРЕ для запровадження нової моделі ринку електричної енергії, перехід до якої передбачено Законом України "Про ринок електричної енергії".

За даними авторів проекту закону, станом на 01.02.2018 року дебіторська та кредиторська заборгованість ДП "Енергоринок" складає 29,8 млрд гривень та 28,1 млрд гривень, відповідно. За новою моделлю ринку передбачається ліквідація ДП "Енергоринок" та створення товарної біржі. Істотна частина від дебіторської заборгованості, а саме 38% (або 11,4 млрд. гривень) – це борги ДП "Регіональні електричні мережі", яке постачає електричну енергію державним вугледобувним підприємствам, та інших підприємств, що постачають електроенергію водоканалам та ЖКГ. На думку КМУ, як автора проекту, основними причинами низького рівня розрахунків є: *"відсутність повного покриття собівартості вугілля вугледобувним підприємствам з державного бюджету; низький рівень платіжної дисципліни підприємств водопровідно-каналізаційного господарства; непогашена заборгованість з різниці в тарифах підприємствам водопровідно-каналізаційного господарства з державного бюджету"*⁵⁹.

Реалізація цього закону потребує, серед іншого, і внесення змін до Податкового кодексу України, оскільки пропонується такий механізм погашення заборгованості, що виникла на ОРЕ:

- проведення взаєморозрахунків між учасниками ОРЕ та списання заборгованості;
- відступлення права вимоги або заміна сторони у зобов'язанні;
- встановлення цільової надбавки до тарифа на розподіл електричної енергії місцевими (локальними) електромережами операторам системи розподілу.

Комітет ПЕК Верховної Ради України рекомендував Верховній Раді України прийняти проект закону № 8253 у першому читанні за основу⁶⁰.

Також на засіданні Комітету було розглянуто проект Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення алгоритму перерахування коштів на поточні рахунки постачальникам електричної енергії за регульованим тарифом" (реєстраційний № 7390)⁶¹. Проектом передбачається внесення змін до Законів України "Про ринок електричної енергії" та "Про електроенергетику" в частині вдосконалення розподілу коштів через алгоритм, який встановлює

---

⁵⁹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=63830

⁶⁰ <http://kompek.rada.gov.ua/uploads/documents/30438.pdf>

⁶¹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=63131

Електроенергетика та ядерна безпека

НКРЕКП. Так, пропонується запровадження гарантій надходження коштів із поточного рахунка зі спеціальним режимом використання на поточні рахунки постачальників електричної енергії за регульованим тарифом коштів, пов'язаних зі своєчасною виплатою заробітної плати. Комітет ПЕК Верховної Ради України рекомендував Верховній Раді України прийняти проект закону № 7390 у першому читанні за основу, а у подальшому, при опрацюванні змін до Закону України "Про ринок електричної енергії", врахувати положення цього законопроекту⁶².

26 травня Президент України Петро Порошенко завершив процес ротації членів НКРЕКП та звільнив голову Регулятора Д. Вовка та члена Комісії Р.Машляківського⁶³. 29 травня 2018 року Указами Президента України № 150-154/2018 за результатами відкритого конкурсного відбору новими членами НКРЕКП були призначені Антонова О.А., Коваленко Д.В., Кривенко О. О., Магльований Є.В, та Формагей О.Л. Олена Антонова раніше працювала в ДТЕК та компанії AES Київобленерго, Дмитро Коваленко – в НКРЕКП та НЕК "Укренерго", Оксана Кривенко в НКРЕКП, Євген Магльований в Держенергоефективності та в державних органах контролю та регулювання комунальної сфери, Олександр Формагей в ПРАТ Укргідроенерго та ПАТ "Центренерго"⁶⁴. Нарешті діяльність НКРЕКП розблокована, новобрані члени Комісії у найближчий час повинні обрати нового Голову строком на 2 роки.

Регулятор на відкритому обговоренні 8 травня розглянув проект кошторису НКРЕКП на 2019 рік. Плановий обсяг потреб у фінансуванні відповідно до проекту кошторису НКРЕКП складає 450 772,20 тис. грн. при плановій ставці внеску на регулювання на 2019 рік у розмірі 0,064 % від доходу ліцензіатів⁶⁵.

18 травня НКРЕКП оприлюднила результати узагальнених зауважень та пропозицій від учасників ринку щодо проекту постанови НКРЕКП "Про затвердження Методики розрахунку державної регульованої ціни на електричну енергію для виробників, що здійснюють комбіноване виробництво електричної та теплової енергії на теплоелектроцентралях". Зауваження, в основному, стосувалися порядку встановлення державної регульованої ціни, яка формується на планований період і не може бути меншим одного календарного року. Також були враховані зауваження про те, що державна регульована ціна на електричну енергію встановлюється лише у тому разі, якщо її значення вище від цін на ринку "на добу наперед" протягом останніх 10 календарних днів⁶⁶.

Регламент 714/2009/ЄС від 13 липня 2009 про умови доступу до мережі транскордонного обміну електричною енергією та скасовує Регламент 1228/2003 (Ст.270, Глава 11, Розділ IV Угоди про Асоціацію Україна ЄС)

ДП НЕК "Укренерго" 15 травня провело спільне робоче засідання з представниками SEPS – системним оператором Словаччини. За інформацією української сторони, SEPS дав згоду на те, щоб ДП "НЕК "Укренерго" було делеговано право розподілу пропускнуої спроможності міждержавних перетинів за перетином Україна – Словаччина. При цьому сторони погодилися використовувати діючу українську електронну аукціонну платформу. Очікується підписання договору надання/отримання аварійної допомоги між ДП "НЕК "Укренерго" та SEPS⁶⁷.

---

⁶² <http://kompek.rada.gov.ua/uploads/documents/30438.pdf>

⁶³ <https://www.radiosvoboda.org/a/news/29258926.html>

⁶⁴ <http://www.nerc.gov.ua/?news=7597>

⁶⁵ <http://www.nerc.gov.ua/index.php?news=7580>

⁶⁶ <http://www.nerc.gov.ua/?news=7592>

⁶⁷ <https://ua.energy/media/pres-tsentr/pres-relizy/ukrayina-ta-slovachchyna-uzgodyly-pytannya-avarijnovi-vzayemodopomogy-ta-rozpodilu-propusknoyi-spromozhnosti-mizhderzhavnyh-merezh/>

Електроенергетика та ядерна безпека

Крім наради з системним оператором Словаччини керівництво ДП НЕК "Укренерго" 15-16 травня провело зустріч із системним оператором Республіки Молдова – ДП "Moldelectrica", на якій була підписана методика розрахунку електроенергії у віртуальній точці, яка повністю відповідає вимогам Посібника з експлуатації ENTSO-E (Operation handbook)⁶⁸.

У рамках зустрічі між системними операторами України та Грузії (GSE), що відбулася у Львові 21-22 травня, грузинська сторона ініціювала підписання Меморандуму про координацію дій в рамках намірів інтеграції системних операторів двох країн до ENTSO-E. Українська сторона таку ініціативу підтримала та запропонувала план його підготовки⁶⁹.

Директива 2009/72/ЄС від 13 липня 2009 року щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЄС (Стаття 274, Глава 11, Розділ IV Угоди про асоціацію Україна- ЄС)

18 травня ДП НЕК "Укренерго" провело публічне обговорення Проекту Плану розвитку системи передачі на наступні 10 років. "План розвитку системи передачі на 2019-2028 роки"⁷⁰ забезпечує відповідність системи передачі потребам ринку електричної енергії та інтересам безпеки постачання електричної енергії, потреба у ньому передбачена Законом України "Про ринок електричної енергії". План розвитку містить:

- "1) заходи, спрямовані на забезпечення безпеки постачання електричної енергії;*
- 2) основні об'єкти системи передачі, будівництво або реконструкція яких є доцільними протягом наступних 10 років;*
- 3) інформацію про об'єкти системи передачі, які мають бути збудовані та/або реконструйовані протягом наступних 10 років, строки їх будівництва та/або реконструкції, джерела фінансування;*
- 4) інформацію про інвестиції в об'єкти системи передачі, щодо яких вже прийняті рішення, та які перебувають на стадії реалізації, із зазначенням прогностичних інвестицій, що мають бути здійснені протягом наступних трьох років."*⁷¹

Обговоренню проекту Плану розвитку системи передачі передувала публікація звіту з оцінки відповідності (достатності) генеруючих потужностей, а також планів розвитку суміжних систем передачі та систем розподілу електричної енергії. ДП НЕК "Укренерго" вважає, що потреба в інвестиціях на будівництво та реконструкцію об'єктів інфраструктури тільки на період 2019 – 2021 роки, включаючи початок роботи ОЕС України в ізольованому режимі, становить близько 52 млрд грн⁷².

Під час обговорення учасники підтримали План розвитку, розроблений Укренерго, і водночас окреслили низку питань та напрямів для його вдосконалення. Зокрема, було запропоновано у майбутньому представляти альтернативні варіанти будівництва/модернізації мереж та ймовірні наслідки їх застосування для можливості їх порівняння.

---

⁶⁸ <https://ua.energy/osnovni-podiyi/ukrenergo-ta-moldelectrica-prodovzhuyut-realizatsiyu-spilnyh-dij-v-ramkah-integratsiyi-energysystem-entso-e/>

⁶⁹ <https://ua.energy/osnovni-podiyi/ukrenergo-ta-gse-spilnyj-yevropejskyj-vektor/>

⁷⁰ <https://ua.energy/wp-content/uploads/2018/03/PROEKT-Planu-rozvytku-systemy-peredachi-na-2019-2028-roky.pdf>

⁷¹ <https://ua.energy/osnovni-podiyi/16609/>

⁷² <https://ua.energy/media/pres-tsentr/pres-relyzy/plan-rozvytku-systemy-peredachi-z-urahuvannjam-majbutnoyi-integratsiyi-entso-e/>

Електроенергетика та ядерна безпека

Ст.338, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна- ЄС

Договори про співпрацю з МФО

24 травня у Брюсселі була підписана Гарантійна угода між Україною та Європейським інвестиційним банком (ЄІБ) та Фінансова угода між ЄІБ та ДП НЕК "Укренерго" на суму 136 млн євро. Ці кредитні кошти будуть спрямовані на фінансування проекту "Програма підвищення надійності підстанцій". До проекту включено комплексну заміну застарілого енергообладнання та повну автоматизацію 12-ти підстанцій південно-східного регіону України⁷³.

Ст.339, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна- ЄС, Ринок вугілля

10 травня Кабінет Міністрів України прийняв розпорядження № 358-р "Про затвердження переліку об'єктів великої приватизації державної власності, що підлягають приватизації у 2018 році". ДП "Вугільна компанія "Краснолиманська" включено до зазначеного переліку об'єктів приватизації.

10 травня КМУ прийняв розпорядження № 313-р "Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству енергетики та вугільної промисловості на 2018 рік". Розпорядженням було зменшено обсяг фінансування програми "Ліквідація збиткових вугледобувних та вуглепереробних підприємств" на 200 тис. грн. та відповідно збільшено на цю суму передбачений обсяг фінансування програми "Здійснення заходів із забезпечення вітчизняного виробництва вугільної продукції та подальшого реформування державного сектору вугільної промисловості"⁷⁴.

17 травня Спеціальна контрольна комісія ВРУ з питань приватизації провела слухання на тему "Приватизація об'єктів вугледобувної галузі: проблеми і перспективи". Під час слухань було обговорено актуальні проблеми реформування вугледобувної промисловості України, проблемні питання, що стримують процеси приватизації та ускладнюють залучення інвестицій в розвиток вугільної галузі, завершення створення державного підприємства "Національна вугільна компанія" та було наголошено на необхідності визначення критеріїв, умов приватизації та соціального захисту працівників вугледобувних підприємств, що підлягатимуть приватизації. За результатами узагальнення виловлених на комітетських слуханнях пропозицій будуть розроблені рекомендації для органів виконавчої влади⁷⁵.

23 травня Уряд погодив внесення змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів із забезпечення вітчизняного виробництва вугільної продукції та подальшого реформування державного сектору вугільної промисловості. Постановою визначається, що умовою отримання бюджетних коштів при наявності заборгованості із заробітної плати є спрямування підприємствами на оплату праці та внесення обов'язкових платежів, пов'язаних з виплатою заробітної плати, не менше ніж 70 відсотків чистого доходу від реалізації вугільної продукції⁷⁶.

Уряд погодився з пропозиціями Міністерства енергетики та вугільної промисловості щодо надання у 2018 році державних гарантій для забезпечення виконання боргових зобов'язань за кредитами (позиками), що залучаються для модернізації та технічного переоснащення ВП "Шахта

---

⁷³ <https://ua.energy/osnovni-podiyi/yevropejskyj-investytsijnyj-bank-pidtrymuye-modernizatsiyu-merezh-ukrenergo/>

⁷⁴ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-pererozpodil-devyakh-vidatkiv-derzhavnogo-byudzhetu-peredbachenih-ministerstvu-energetiki-ta-vugilnoyi-promislovosti-na-2018-rik/>

⁷⁵ <http://scpp.rada.gov.ua/fsview/72900.html/>

⁷⁶ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-poryadku-vikoristannya-koshtiv-peredbachenih/>

Електроенергетика та ядерна безпека

“Відродження” ДП “Львіввугілля”⁷⁷, ВП “Шахта 1/3 “Новгородівська” ДП “Селидіввугілля”⁷⁸, ВП “Шахта “Гірська” ДП “Первомайськвугілля”⁷⁹, ВП “Шахта “Центральна” ДП “Торецьквугілля”⁸⁰, ДП “Шахта ім. М. С. Сургая”⁸¹, ВП “Шахта “Степова” ДП “Львіввугілля”⁸². Загальний обсяг наданих державних гарантій складає 1,054 млрд. гривень, розмір плати за надання державної гарантії встановлюється на рівні 0,001 відсотка річних непогашеної суми запозичення.

24 травня було опубліковано Національний Звіт Ініціативи прозорості видобувних галузей України за 2016 рік. Даний Звіт є третім звітом України в рамках Ініціативи прозорості видобувних галузей. Контекстна та фінансова інформація, що представлена в цьому Звіті, стосується діяльності у видобувних галузях України протягом 2016 року. У Розділ 5.1 звіт висвітлює стан вугільної галузі в Україні, розкриваючи інформацію щодо бюджетних програм в галузі видобування вугілля, платежів з виконання державою гарантійних зобов'язань, запасів кам'яного вугілля за марками, розподілу діючих у 2016 р. спеціальних дозволів на користування надрами, динаміки видобування кам'яного вугілля, обсягів експорту кам'яного вугілля тощо.

Ст.342, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна- ЄС, Співпраця в атомній сфері, Директива № 96/29/Євратом, Директива Ради № 2006/117/Євратом, Директива Ради № 2003/122/Євратом

3 травня прес-служба НАЕК “Енергоатом” сповістила про підписання контракту з компанією Orano на проведення оцінки можливості практичної реалізації послуг з переробки відпрацьованих паливних збірок українських реакторів типу ВВЕР-1000 на заводі Ла-Аг (Франція)⁸³.

10 травня у місті-супутнику Рівненської АЕС відбулись громадські слухання щодо продовження терміну експлуатації енергоблоку №3 РАЕС у понадстроковий термін, і ця пропозиція була підтримана⁸⁴, а вже 17 травня відбулися фінальні громадські слухання щодо цього питання, які остаточно затвердили рішення про продовження⁸⁵.

14-15 травня 2018 року на Хмельницькій АЕС було проведено внутрішній аудит інтегрованої системи управління НАЕК “Енергоатом” на відповідність вимогам міжнародних стандартів ISO 9001:2015 (система управління якістю), ISO 14001:2015 (система екологічного керування), OHSAS 18001:2007 (управління гігієною та безпекою праці) та нормативних документів Держатомрегулювання України,

---

⁷⁷ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-nadannya-u-2018-roci-derzhavnovi-garantiyi-za-zoboviazanniyami-derzhavnogo-pidpriyemstva-lvivvugillya-z-metoyu-realizaciyi-investicijnogo-proektu-tehnichne-pereosnashennya-vp-shahta-vidrozhennya-dp-lvivvugillya/>

⁷⁸ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-nadannya-u-2018-roci-derzhavnovi-garantiyi-za-zoboviazanniyami-derzhavnogo-pidpriyemstva-selidivvugillya/>

⁷⁹ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-nadannya-u-2018-roci-derzhavnovi-garantiyi-za-zoboviazanniyami-derzhavnogo-pidpriyemstva-pervomajskvugillya/>

⁸⁰ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-nadannya-u-2018-roci-derzhavnovi-garantiyi-za-zoboviazanniyami-derzhavnogo-pidpriyemstva-toreckvugillya/>

⁸¹ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-nadannya-u-2018-roci-derzhavnovi-garantiyi-za-zoboviazanniyami-derzhavnogo-pidpriyemstva-shahta-im-m-s-surgaya/>

⁸² <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-nadannya-u-2018-roci-derzhavnovi-garantiyi-za-zoboviazanniyami-derzhavnogo-pidpriyemstva-lvivvugillya-z-metoyu-realizaciyi-investicijnogo-proektu-osnashennya-novih-lav-vp-shahta-stepova-dp-lvivvugillya/>

⁸³ http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press/nngc/53801-energoatom_pdpisav_kontrakt_z_kompanyu_orano/

⁸⁴ http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press/nngc/53826-gromadskst_pdrimu_prodovjennya_termnu_ekspluatatc_energobloku_raes/

⁸⁵ http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press/nngc/53836-rvnenska_aes_zavershila_ticikl_gromadskih_sluhan_schodo_prodovjennya_termnu_ekspluatatc_energobloku/

Електроенергетика та ядерна безпека

які визначають вимоги до системи управління експлуатуючої організації⁸⁶. Аналогічний аудит закінчився 21 травня на Рівненській АЕС⁸⁷.

17 травня 2018 року під час другої в цьому році зустрічі міжвідомчої групи та оперативного штабу "Будівництво Централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива реакторів ВВЕР АЕС України", що відбулась на будівельному майданчику ЦСВЯП президент НАЕК "Енергоатом", Юрій Недашковський зазначив, що будівництво ЦСВЯП та всі заходи, що з ним пов'язані, фінансово забезпечені⁸⁸.

23 травня під час Шостої наради з розгляду виконання зобов'язань за Об'єднаною конвенцією з безпеки поводження з відпрацьованим паливом та радіоактивними відходами українська делегація успішно презентувала Національну доповідь із підсумковою інформацією щодо належного виконання Україною передбачених Об'єднаною Конвенцією зобов'язань за трирічний період, що минув після П'ятої наради. В цьогорічній нараді, яка проходить у штаб-квартирі МАГАТЕ в столиці Австрії Відні, також був представлений прогрес у впровадженні заходів, які забезпечують відповідний рівень ядерної та радіаційної безпеки при поводженні з відпрацьованим ядерним паливом та радіоактивними відходами, як це вимагається Об'єднаною Конвенцією⁸⁹.

25 травня прес-служба Енергоатома сповістила, що Запорізька АЕС планує до кінця року ввести в промислову експлуатацію комплекс з переробки РАВ. Згідно з повідомленням, одне з основних завдань 2018 року для колективу Запорізької АЕС – здача в промислову експлуатацію вдосконаленого комплексу з переробки РАВ⁹⁰.

На Южно-Українській АЕС 29 травня стартувала місія підтримки (МП) ВАО АЕС. Вона присвячена темі "Вдосконалення процесів, пов'язаних з впровадженням і застосуванням спеціалізованих тренажерів з людського чинника (ЛЧ)". До складу міжнародної команди увійшли представники АЕС Торнесс (Великобританія), АЕС Моховце (Словаччина) і АЕС Козлодуй (Болгарія). У перебігу чотириденної роботи на южно-українському майданчику експерти познайомляться з тренажерами з ЛЧ, візьмуть участь у тренуваннях оперативного та ремонтного персоналу АЕС на цих тренажерах і проведуть спостереження за виконанням заданих сценаріїв. Підсумком місії стане звіт з рекомендаціями⁹¹.

30 травня на Запорізькій АЕС відбулось чергове засідання оперативного штабу з впровадження модернізованого ядерного палива виробництва компанії Westinghouse (ТВС-WR) на енергоблоках АЕС України. У роботі оперативного штабу взяли участь представники Westinghouse Electric (Asia) S.A. на чолі з президентом – виконавчим директором Хосе Еметеріо Гутьєрресом, представники

---

⁸⁶ http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press/nngc/53831-na_hmelnitckiyi_aes_provedeno_vnutrshnyi_audit_ntegrovano_sistemi_upravlnnya_na_vdpovdnst_vimogam_mjnarodnih_stan_dartv/

⁸⁷ http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press/nngc/53846-na_rvnenskyi_aes_vdbuvsya_vnutrshnyi_audit_ntegrovano_sistemi_upravlnnya/

⁸⁸ http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press/nngc/53842-yuryi_nedashkovskiyi_budvntctvo_tcsvyap_ta_vs_zahodi_scho_z_nim_povyazan_fnansovo_zabezpechen/

⁸⁹ http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press/nngc/53863-ukrana_uspshno_prezentovala_natcionalnu_dopovid_za_obdnanoyu_konventcyu/

⁹⁰ http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press/nngc/53872-zaporzka_aes_planu_do_kntcyu_roku_vvesti_v_promislovu_ekspluatatcyu_kompleks_z_pererobki_rav/

⁹¹ http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press/nngc/53878-na_yuinoukranskyi_aes_prohodit_mnya_pdtrimki_vao_aes/

Електроенергетика та ядерна безпека

ДІЯРУ, Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, НАЕК "Енергоатом", ДНТЦ ЯРБ та Верховної Ради України⁹².

Ст.342, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна- ЄС, Співпраця в атомній сфері Співробітництво спрямовується на вирішення проблем, що виникли внаслідок Чорнобильської катастрофи, а також зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС

Відповідно до повідомлення прес-служби ДАЗВ від 3 травня, проект міжнародної технічної допомоги щодо реабілітації місць зберігання радіоактивних відходів (РАВ) чорнобильського походження, розташованих за межами зони відчуження, входить до стадії практичної реалізації. За фінансової підтримки Європейського Союзу в рамках Програми "Інструмент співробітництва у галузі ядерної безпеки" зазначені ділянки тимчасового зберігання РАВ були проранжовані за ступенем їх радіаційної небезпеки⁹³.

7 травня між Державним агентством України з управління зоною відчуження (ДАЗВ) та Державною інноваційною фінансово-кредитною установою (ДІФКУ) було підписано Меморандум про співпрацю. Спільна діяльність установ буде спрямована на залучення інвестицій для реалізації проектів енергетики та розвитку соціально-економічної сфери зони відчуження, поглиблення міжнародного економічного та науково-технічного співробітництва, а також провадження нових інвестиційних проектів на цій території⁹⁴.

Фахівці Державного агентства України з управління зоною відчуження у Відні на стартовій нараді за проектом МАГАТЕ УКР9038 узгодили робочий план та механізм реалізації Національного проекту щодо подальшої підтримки зняття Чорнобильської АЕС з експлуатації, поводження з РАВ та ВЯП. Проект розрахований на 2 роки, впродовж яких експерти МАГАТЕ надаватимуть свої оцінки та рекомендації задля виконання Україною зазначених заходів за міжнародними стандартами⁹⁵.

Протягом тижня, з 14 по 18 травня, на Чорнобильській АЕС працювала місія технічної підтримки ВАО АЕС із розгляду методології та практики визначення нуклідних векторів⁹⁶.

22 травня під час засідання Президії НАН України фахівці обговорили стратегічні напрями діяльності з перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему після введення в експлуатацію нового безпечного конфайнмента, а також презентували результати аналізу "Стратегії перетворення об'єкта "Укриття", що був проведений фахівцями ДСП "Чорнобильська АЕС"⁹⁷.

У ході VI наради з розгляду виконання зобов'язань за Об'єднаною конвенцією про безпеку поводження з відпрацьованим паливом та безпеку поводження з радіоактивними відходами у Відні відбулась презентація VI Національної доповіді України про виконання зобов'язань за Об'єднаною

---

⁹² <http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press/nngc/53881-prezidenti-energoatoma-ta-westinghouse-obgovorili-stan-vprovadiennya-amerikanskogo-yadernogo-paliva-na-ukrainskih-aes/>

⁹³ <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyny/u-ivankivskomu-raioni-rozpochato-proekt-z-reabilitatsii-mists-zberihannia-radioaktyvnykh-vidkhodiv-chornobylskoho-pokhodzhennia.html>

⁹⁴ <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyny/dazv-pidpisalo-memorandum-pro-spivpratsyu-zadlya-posilennya-investitsij-noji-privablivosti-zoni-vidchuzhennya.html>

⁹⁵ <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyny/dazv-ta-magate-spivpratsyuyut-za-proektom-pidtrimki-u-znyatti-chaes-z-ekspluatatsiji-ta-povodzhenni-z-rav.html>

⁹⁶ <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyny/na-chaes-trivae-misiya-vsesvitnoji-asotsiatsiji-organizatsij-shcho-ekspluatuyut-atomni-elektrostantsiji.html>

⁹⁷ <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyny/fakhivtsi-dazv-spilno-z-naukovtsyami-prodovzhuyut-robotu-nad-aktualizatsieyu-strategiji-peretvorennya-ob-ekta-ukrittva-na-ekologichno-bezpechnu-sistemu.html>

Електроенергетика та ядерна безпека

конвенцією за трирічний період. Експерти наголосили на належному виконанні Україною своїх зобов'язань⁹⁸.

---

⁹⁸ <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyny/eksperti-dazv-u-vidni-predstavili-dosvid-ukrajini-u-sferi-povodzhennya-z-radioaktivnimi-vidkhodami.html>

Електроенергетика та ядерна безпека

Оновлення європейського законодавства

Рада Міністрів ЄС вирішила, що кожна Договірна Сторона, не пізніше 1 березня 2018 року, вводить в дію закони, правила та адміністративні положення, необхідні для дотримання Регламенту (ЄС) 2016/1952 від 26 жовтня 2016 р. щодо європейської статистики щодо цін на природний газ та електроенергію та скасування Директиви 2008\92\ЄС

12 січня 2018 року Група Високого рівня ЄС прийняла кілька важливих рішень стосовно об'єднання європейських ринків електричної енергії. Так, були прийняті наступні рішення:

- Рішення № 2018/05/PHLG-EnC від 12 січня 2018 року щодо імплементації Регламенту (ЄС) 2016/1388 від 7 серпня 2016 року про створення Кодексів мереж на вимогу про з'єднання в Енергетичному Співтоваристві. Договірні Сторони мають запровадити виконання Регламенту (ЄС) 2016/1388 від 7 серпня 2016 року через шість місяців після підписання цього Рішення;
- Рішення № 2018/04/PHLG-EnC про імплементацію Регламенту (EU) 2016/1447 від 26 серпня 2016 року про затвердження Мережевого кодексу для високовольтних систем постійного струму (HVDC) і генеруючих об'єктів, що приєднуються на постійному струмі, в країнах ЄС. Імплементація цього Регламенту має здійснитися в країнах-членах Енергетичного Співтовариства через 6 місяців з моменту прийняття Рішення.
- Рішення № 2018/03/PHLG-EnC від 12 січня 2018 року про інкорпорацію Регламенту Комісії (ЄС) 2016/631 від 14 квітня 2016 року "Про затвердження системного кодексу, який встановлює вимоги для приєднання до електричної мережі генеруючого обладнання в країнах ЄС". Регламенту має здійснитися в країнах-членах Енергетичного Співтовариства через 6 місяців з моменту прийняття Рішення
- Рішення № 2018/02 / PHLG-EnC від 12 січня 2018 року про інкорпорацію Регламенту ЄС 2015/703 від 30 квітня 2015 про створення кодексу мережі про взаємодію і правила обміну інформацією. Договірні Сторони мають запровадити виконання Регламенту (ЄС) 2015/703 до 01 жовтня 2018 року.

02 лютого 2018 р. Рада Міністрів ЄС прийняла Рішення 2018/02/MC-EnG про невиконання Україною Договору про енергетичне співтовариство (Справа ECS-I / 12) в частині вільної транс-кордонної торгівлі електроенергією. Україна повинна прийняти найшвидше необхідні заходи та звітувати Серктеріату ЄС про імплементацію Директиви 2009/172/ЄС, Стаття 16(1) та Регламенту (ЄС) 714\2009 в частині секцій 1.1; 1.6; 2.1; 2.5, 2.10.

Енергетична ефективність та соціальні питання

Протягом травня, на фоні відносних успіхів на шляху запуску Фонду енергоефективності, рекордної популярності програми «теплих кредитів» та продовження активної інформаційної та адвокаційної діяльності Держенергоефективності, занепокоєння викликає фактична відсутність жодного прогресу, і навіть ризик згорання, реформ у деяких інших напрямках. Так, жодного розвитку не отримує проект закону «Про енергетичну ефективність», Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства далі затягує розробку нормативно-правових актів на виконання законів про енергетичну ефективність будівель та інших законів з «пакету енергоефективності». Та справжню стурбованість серед експертів викликали наміри Мінрегіону надати на розгляд Верховної Ради зміни до таких законів, які фактично відтермінують їхню реалізацію щонайменше на 6 місяців. У разі реалізації такого сценарію, реформа у житловому секторі буде заморожена до кінця 2018 році, а у наступному році розпочнеться передвиборна кампанія до парламенту, що зменшить і так невеликі шанси на прийняття непопулярних але необхідних рішень.

Директива 2012/27/ЄС про енергоефективність

Наприкінці червня закінчується перший рік дії Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання», що також означає закінчення строку, протягом якого постачальники теплової енергії були зобов'язані забезпечити повне оснащення вузлами комерційного обліку теплової енергії усі будівлі, які приєднані до зовнішніх інженерних мереж, але не мали засобів такого обліку. Судячи з відсутності звітної інформації ані від Мінрегіону, ані від НКРЕКП, досягнути 100% обліку відповідно до положень закону не постачальникам не вдасться. На жаль, при обговоренні цієї проблеми на засіданні профільного Комітету Верховної Ради з питань будівництва, містобудування та житлово-комунального господарства⁹⁹ замість способів сприяння процесу облаштування лічильників та пришвидшення виконання закону постачальниками, народні депутати розглянули питання про відтермінування строків фактичних санкцій за невиконання цього припису. Крім закону про комерційний облік теплової енергії схоже рішення було розглянуто щодо відтермінування дії Закону «Про житлово-комунальні послуги». В обох випадках Комітет прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України підтримати відтермінування. Очільник профільного міністерства висловив сподівання про підтримку відповідного рішення народними депутатами у залі парламенту найближчим часом.

Зокрема Віце-прем'єр Г.Зубко зазначив, що Мінрегіон готує відповідні проекти законів України щодо:

- відтермінування застосування штрафів для тепло- та водопостачальних підприємств за порушення строків встановлення вузлів комерційного обліку (продовження відтермінування після 02.08.2018 року);
- відтермінування введення у дію закону «Про житлово-комунальні послуги», що мало відбутися 10 червня 2018 року, для можливості обрати нову модель стосунків між виконувачем послуги та споживачем (продовження дії чинних договорів для надання житлово-комунальних послуг до закінчення опалювального періоду 2018-2019 р).

Також, на засіданні розглядалося питання щодо залучення коштів органів місцевого самоврядування та інші додаткові джерела фінансування для забезпечення обліку¹⁰⁰.

Зважаючи на нагальну необхідність запровадження повного обліку теплової енергії, що постачається споживачам, як необхідної передумови практично усіх подальших заходів з

---

⁹⁹ <http://www.golos.com.ua/article/303622>

¹⁰⁰ http://kombud.rada.gov.ua/news/main_news/73276.html

Енергетична ефективність та соціальні питання

фактичного підвищення енергоефективності будівельного фонду, ініціатива щодо відстрочення настання реальних наслідків для постачальників, що не спромоглися забезпечити такий облік, є значним кроком назад і новою загрозою невиконання зобов'язань України в частині імплементації Директиви 2012/27/ЄС в Україні. Відтермінування вступу в силу всього закону про житлово-комунальні послуги так само ризикує підважити прогрес, здобутий на цей час.

Разом з тим, у травні Мінрегіон опублікував на своєму сайті проекти деяких нормативно-правових актів для громадського обговорення, як того вимагає Регламент Кабінету Міністрів України, серед яких деякі на виконання Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання». Зокрема, на обговорення був винесений проект наказу Мінрегіону «Про затвердження Методики розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг»¹⁰¹, який був розроблений на виконання статті 10 вказаного закону.

Документ достатньо детально врегулює питань визначення та розподілу між споживачами загального обсягу спожитої у будівлі теплової енергії за наявності та у випадку відсутності вузлів розподільного обліку/приладів розподільвачів теплової енергії. Також, проект методики регламентує способи розподілу між споживачами обсягів спожитої енергії на опалення житлових та нежитлових приміщень, які є самостійними об'єктами нерухомого майна, опалення місць загального користування та допоміжних приміщень багатоквартирного будинку, гарячого водопостачання, а також забезпечення функціонування внутрішньобудинкових систем опалення та гарячого водопостачання. Крім цього, передбачається детальне регулювання питань визначення мінімальної частки середнього питомого споживання теплової енергії у будівлі, виявлення у будівлі витоків гарячої, холодної води із внутрішньобудинкових мереж, відшкодування споживачам розподілених на них додаткових об'ємів води за наслідками таких витоків, а також використання співвласниками багатоквартирного будинку поправкових коефіцієнтів для розподілу обсягу спожитої теплової енергії між окремими споживачами (у наріжних квартирах або приміщеннях), квартирах, розташованих на перших і останніх поверхах будівель тощо. Такі норми, крім іншого, дозволять більш повно використовувати інформації сертифікатів енергетичних характеристик будівель, які мають невдовзі з'явитися на деяких категоріях будинків.

Ринок енергосервісу (Стаття 18)

Діяльність Держенергоефективності щодо розвитку ринку енергосервісу набуває системного характеру. Черговий Меморандум про наміри співробітництва щодо запровадження енергосервісу для підвищення енергоефективності будівель державних установ, підписаний Агентством із Міністерством оборони України, дозволить пришвидшити темпи термомодернізації великої кількості об'єктів, що знаходяться у користуванні міністерством. Оборонне відомство стало ще одним центральним органом влади, що виявило бажання впровадження ЕСКО-механізму для модернізації будівель у своєму розпорядженні. За даними Міноборони, 33 тисячі будівель, підпорядковані йому, щороку витрачають на оплату комунальних послуг та енергоносіїв понад 1,9 млрд грн. Очікується, що Держенергоефективності надаватиме необхідний консультаційний супровід процедур здійснення публічних закупівель енергосервісу, особливостей укладання договорів з інвесторами та інших питань¹⁰².

Крім цього, Агентство продовжує інформування муніципалітетів про переваги та особливості запровадження енергосервісу. Так, в Одесі під час засіданні комісії з питань житлово-комунального господарства Одеської міськради Держенергоефективності презентувало переваги ЕСКО-механізмів, законодавче підґрунтя та перспективи його впровадження. За результатами засідання пропозиції про затвердження істотних умов ЕСКО-договорів будуть подані до проекту рішення на

---

¹⁰¹ <https://bit.ly/2JbXFxl>

¹⁰² <http://saee.gov.ua/uk/news/2392>

Енергетична ефективність та соціальні питання

чергову сесію міськради¹⁰³. Крім того, під час семінару для мерів міст Агентством представлено найбільш актуальні та вигідні для місцевих громад проекти з енергоефективності та відновлюваної енергетики та можливості утеплення бюджетних закладів за ЕСКО-механізмом. За результатами переговорів було підписано Меморандуму про співпрацю між Клубом мерів та Українсько-арабською діловою радою¹⁰⁴.

На фоні активної кампанії з адвокації цього інструменту та завдяки створенню належного законодавчого та регуляторного середовища, з 2016 року в країні були укладені 158 ЕСКО-договорів на загальну суму понад 125 млн гривень, а загальна кількість таких контрактів, що будуть укладені протягом цього року, оцінюється фахівцями Агентства у понад 200. Також, протягом травня була оновлена та доповнена база будівель держустанов, які потребують термомодернізації та можуть зацікавити ЕСКО-інвесторів. Наразі ця база налічує 12 727 ЕСКО-об'єкти місцевих органів влади, 61 118 бюджетних установ, 3 525 ЕСКО-об'єктів у державних органів влади, з яких 3 499 опубліковано на офіційних сайтах відомств¹⁰⁵.

Національний фонд енергоефективності, фінансування і технічна підтримка (Стаття 20)

За повідомленнями прес-служби, під час засідання Уряду 23 травня було прийнято рішення про затвердження Порядку обрання, призначення та звільнення членів Наглядової ради державної установи «Фонд енергоефективності», після доопрацювання документу Мінрегіоном спільно з Секретаріатом Кабінету Міністрів України. На жаль, наразі у вільному доступі є лише версія документу, поширена засобами масової інформації¹⁰⁶. Судячи з доповіді Віце-прем'єр-міністра Г.Зубка, проект порядку був прийнятий після деяких доопрацювань центральними органами виконавчої влади. Очікується, що прийнятий документ буде опублікований на початку червня.

Базуючись на доступній неофіційній версії порядку, можна відзначити, що, хоча загалом конкурс з відбору членів Наглядової ради Фонду енергоефективності адмініструватиме Мінрегіон, з 3 з 6 членів такої комісії мають скласти представники донорів. Утім, ключове рішення щодо призначення голови (голос якого має переважне значення при рівним розподілом голосів членів комісії) та секретаря комісії залишається за Мінрегіоном, який, до того ж, уповноважений за власним бажанням залучати до роботи комісії з правом дорадчого голосу професійних консультантів з відбору персоналу. Початок конкурсного відбору також оголошується Мінрегіоном, і, з урахуванням зазначених у документі термінів, складе приблизно 3 місяці.

Також, до повноважень комісії належить розроблення та затвердження регламенту своєї роботи, етапи проведення конкурсу, критерії оцінювання та додаткові вимоги до претендентів. Засідання комісії є правомочним, якщо на ньому присутні не менше 5 членів, а рішення приймається більшістю голосів присутніх членів. Перелік документів, які необхідно надсилати до конкурсної комісії, включають звичайний у подібних конкурсах пакет документів (копію документу, що засвідчує особу, трудової книжки, документів про вищу освіту, біографічна довідка, згода на обробку даних), рекомендації, мотиваційний лист щодо виконання функцій члена Наглядової ради, а також можуть включати конкурсну пропозицію щодо стратегії розвитку або бізнес-план Фонду.

Конкурс відбувається у кілька етапів, порядок яких затверджує комісія, а будь-який етап також може проводитися шляхом відеоконференції. Переможець конкурсу оголошуються під час засідання комісії, за результатами якого надсилається письмове повідомлення до Мінрегіону та Кабінету

---

¹⁰³ <http://sae.gov.ua/uk/news/2394>

¹⁰⁴ <http://sae.gov.ua/uk/news/2364>

¹⁰⁵ http://sae.gov.ua/uk/content/energoserwis_1

¹⁰⁶ <https://www.rbc.ua/ukr/news/kabmin-utverdil-poryadok-naznacheniya-chlenov-1527061834.html>

Енергетична ефективність та соціальні питання

Міністрів України, після чого Мінрегіон подає Уряду проект рішення щодо призначення переможців конкурсу в якості представників Кабінету Міністрів до складу Наглядової ради.

Урядова програма «теплі кредити», фінансування якої внаслідок неузгоджених дій державних органів розпочалося лише у квітні, користується ще більшим попитом серед населення, який значно перевищує пропозицію. Зокрема, за оперативними даними Держенергоефективності, лише за два тижня з 14 по 25 травня 2013 ОСББ взяли кредитів на приголомшливу суму у 50 млн грн, у той час як лише за тиждень, що закінчився 25 травня за програмою «теплі кредити» у банках було залучено більше 103 млн. грн, з яких 26 млн. грн склали кредити ОСББ, 75 млн. грн залучили на утеплення мешканці індивідуального житла, і ще 93 кредити на суму у майже 3 млн. грн були отримані на придбання твердопаливних котлів.¹⁰⁷

У зв'язку з такими темпами вибирання коштів, програма прогнозовано знову призупиниться через недостатність ресурсів. Як відомо, на 2018 рік передбачено фінансування в рамках програми на рівні 400 млн грн, з яких майже 200 млн грн – для ОСББ. Таким чином, у залежності від особливостей надання «тепліх кредитів» різними банками-учасниками, надані на фінансування програми кошти можуть закінчитися вже протягом наступних двох місяців. За даними профільного Агентства для продовження повноцінної роботи програми за наявного рівня попиту, прогнозовані дані щодо фінансування становлять 998,3 млн грн. Експерти неодноразово наголошували на необхідності збільшення щорічного фінансування Урядової програми «теплі кредити». Проте, необхідний обсяг фінансування, який становить приблизно 3 млрд грн, останні два роки обмежувався на рівні 400 млн грн. Зважаючи на високий попит на продукти програми та рівень довіри серед населення, наданий обсяг фінансування очевидно є недостатнім. У зв'язку з цим, Громадянська мережа ОПОРА звернулася до очільника Уряду та профільного міністерства із закликом ініціювати зміни до Державного бюджету України на 2018 рік з метою надання додаткового фінансування на заходи з енергозбереження та енергоефективності у житловому фонді¹⁰⁸.

Директива 2010/31/ЄС щодо енергетичної ефективності будівель

Протягом травня не було жодних оновлень інформації щодо імплементації Закону України «Про енергетичну ефективність будівель», зокрема і в частині розроблення та оприлюднення проектів нормативно-правових актів, що має бути пріоритетним напрямком роботи профільного Мінрегіону, а стан розроблення та прийняття актів залишається актуальним станом на квітень. Зважаючи на все довше прогнозоване відставання від термінів запровадження системи енергетичної сертифікації будинків, члени експертної групи також очікують значне відтермінування процесу імплементації на практиці не лише згаданого закону, але й Закону України «Про Фонд енергоефективності». Зважаючи на розвиток аналогічної ситуації із реалізацією положень закону про комерційний облік теплової енергії, фактичне виконання яких може бути відтермінованим, схожий ризик може загрожувати і закону про енергетичну ефективність будівель.

Директива 2010/30/ЄС про вказування за допомогою маркування та стандартної інформації про товар обсягів споживання та інших ресурсів енергоспоживчими продуктами

Протягом травня на сайті Держенергоефективності інформація щодо трьох документів, які були у квітні оприлюднені для громадського обговорення, відсутня. Проект наказу Мінрегіону «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Державного комітету України з енергозбереження від

---

¹⁰⁷ <http://saee.gov.ua/uk/news/2389>

¹⁰⁸ <https://zhytlo.in.ua/ua/novini/zhkpk1/gromadyanska-merezha-opora-zaklikae-prodovzhiti-finansuvannya-programi-teplih-kreditiv.html>

Енергетична ефективність та соціальні питання

28.10.2003 № 118», а також два проекти технічних регламентів щодо встановлення вимог до екодизайну для простих приймачів цифрового телебачення та для споживання електроенергії зовнішніми джерелами живлення в режимі без навантаження та їх середнього коефіцієнта корисної дії в активному режимі відповідно до Регламенту Кабінету Міністрів після громадського обговорення та отримання зауважень і пропозицій до проектів актів опрацьовується головним розробником та подається до профільного Міністра для затвердження.

Соціальні питання

На виконання положень Закону України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку» та Закону України «Про житлово-комунальні послуги» Мінрегіон розробив та протягом травня оприлюднив на офіційному веб-сайті відомства проекти низки документів, покликаних регламентувати повноцінну реалізацію прав споживачів енергетичних та комунальних послуг, включаючи тих, що об'єдналися у ОСББ. Так, були опубліковані проекти:

- постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення розрахунків зі співвласниками, які мають заборгованість перед об'єднанням співвласників багатоквартирного будинку, за виконані ними роботи з утримання спільного майна багатоквартирного будинку»¹⁰⁹;
- постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання професійної атестації за професією «менеджер (управитель) житлового будинку (групи будинків)», якою затверджується Порядок здійснення професійної атестації за професією «Менеджер (управитель) житлового будинку (групи будинків)» та Критеріїв, яким повинні відповідати підприємства, установи, організації, що здійснюють професійну атестацію за професією «Менеджер (управитель) житлового будинку (групи будинків)»¹¹⁰;
- постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку перевірки відповідності якості надання комунальних послуг та послуг з управління багатоквартирним будинком параметрам, передбаченим договором про надання відповідних послуг»¹¹¹;
- наказу Мінрегіону «Про затвердження змін до Порядку проведення конкурсу з призначення управителя багатоквартирного будинку»¹¹²;
- наказу Мінрегіону «Про затвердження Обов'язкового переліку послуг, витрати на які включаються до складу витрат на утримання багатоквартирного будинку та прибудинкової території»¹¹³.

---

¹⁰⁹ <http://www.minregion.gov.ua/base-law/reg-politics/povidomlennya-pro-oprilyudnennya-proektiv-regulyatornih-aktiv/povidomlennya-pro-oprilyudnennya-proektu-postanovi-kabinetu-ministriv-ukrayini-pro-zatverdzhennya-poryadku-provedennya-rozrahunkiv-zi-spivvlasnikami-yaki-mayut-zaborgovanist-pered-ob-yednannjam/>

¹¹⁰ <http://www.minregion.gov.ua/base-law/reg-politics/povidomlennya-pro-oprilyudnennya-proektiv-regulyatornih-aktiv/povidomlennya-pro-oprilyudnennya-proektu-postanovi-kabinetu-ministriv-ukrayini-devaki-pitannya-profesiyoviyi-atestatsiyi-za-profesiyeyu-menedzher-upravitel-zhitlovogo-budinku-grupi-budinkiv/>

¹¹¹ <http://www.minregion.gov.ua/base-law/reg-politics/povidomlennya-pro-oprilyudnennya-proektiv-regulyatornih-aktiv/povidomlennya-pro-oprilyudnennya-proektu-proekt-postanovi-kabinetu-ministriv-ukrayini-pro-zatverdzhennya-poryadku-perevirki-vidpovidnosti-yakosti-nadannya-komunalnih-poslug-ta-poslug-z-upravlinnya/>

¹¹² <https://bit.ly/2kM2wuF>

¹¹³ <https://bit.ly/2J9XvGQ>

Енергетична ефективність та соціальні питання

Також, профільне міністерство розробило та винесло на обговорення нові редакції порядку формування тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, послуги з централізованого опалення і постачання гарячої води, а також порядку розгляду органами місцевого самоврядування розрахунків тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, а також розрахунків тарифів на комунальні послуги, поданих для їх встановлення.

Усі ці заходи покликані підвищити якість надання комунальних послуг та послуг з тепlopостачання, а також забезпечити справедливий порядок тарифоутворення на такі послуги.

Оновлення європейського законодавства

17 травня Європейський Парламент остаточно схвалив нову версію Директиви про енергетичні характеристики будівель (Energy Performance of Buildings Directive або EPBD), чим завершив перший з 8 етап законодавчої імплементації амбітного плану Clean Energy for All Europeans.

Головним чином, новації мають значно прискорити темпи інвестицій у енергомодернізацію існуючого фонду, а також сприяти будівництву ще ощадливіших нових будинків. Зокрема, серед основних положень оновленої Директиви є конкретна мета у досягненні низько- та безвуглецевого житлового фонду в ЄС вже у 2050 році (що досягатиметься виконанням окремих національних планів дій), а також сприяння використанням інформаційних та комунікаційних технологій та «розумних» рішень для зменшення споживання енергії у житлових будинках. Для того, щоб полегшити і таким чином зробити використання нових технологій ще більш масовим, законодавство запроваджує уніфіковані для будівельної індустрії в усіх державах-членах стандарти та індикатори готовності окремих будинків до облаштування їх певними категоріями технологічних систем («smart readiness indicator»).

Крім цього, нова Директива прискорить розгортання інфраструктури для ширшого використання електричного транспорту (e-mobility) в усіх будівлях (хоча фінальний текст містить менш амбітні цілі, ніж Європейська Комісія первинно пропонувала).

Для забезпечення того, що б цілі Директиви не залишилися недосяжними, вона також передбачає конкретні довготермінові стратегії щодо залучення державного та приватного капіталу до реновації житлових будинків та інвестування у нове «розумне» будівництво. Після завершення усіх обов'язкових процедур та набрання новою редакцією Директиви сили, національні уряди держав-членів матимуть 20 місяців для повної транспозиції її вимог до національного законодавства.

Довкілля та відновлювані джерела енергії

Зареєстрований у Верховній Раді України проект закону про стратегію державної екологічної політики на період до 2030 року все ще очікує на розгляд народними депутатами. Необхідні для початку проведення процедури стратегічної екологічної оцінки відповідно до прийнятого нещодавно закону проекти підзаконних актів ще не оприлюднені для коментування громадськості. Велика увага наразі приділяється питанню реформування державного нагляду і контролю у сфері охорони довкілля. На фоні цього, прийнята урядом Національна транспортна стратегія свідчить про готовність влади приділяти значно більше уваги використанню та створенню електричного транспорту в Україні.

Директива 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи (стаття 363 УА)

23 травня 2018 року Уряд затвердив План заходів щодо реалізації Концепції реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища в Україні. Документом визначено основні заходи, які забезпечать реалізацію Концепції, та перелік органів, що будуть залучені до проведення відповідних заходів.

Планом заходів, серед іншого, передбачено створення та функціонування загальнодержавної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи, створення мережі лабораторій Служби для забезпечення проведення моніторингу стану довкілля, забезпечення адаптації законодавства у сфері моніторингу стану довкілля відповідно до вимог Директиви 2010/75/ЄС про промислові викиди та ін.

Нагадаємо, що 31 травня 2017 року Кабінет Міністрів України затвердив Концепцію реформування системи природоохоронного нагляду в Україні. Дана концепція, окрім створення нової природоохоронної служби, оновлення законодавчої бази, також передбачає запровадження нової системи моніторингу, що має бути тісно пов'язана із імплементацією Директиви 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи.

Директива 2009/28/ЄС про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлювальних джерел та якою вносяться зміни до, а в подальшому скасовуються Директиви 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС (Стаття 338 Угоди про асоціацію)

24 травня Держенергоефективності та NEFCO підписали угоду щодо функціонування Фінсько-українського трастового фонду для фінансування підготовки "зелених" проектів. Фонд надаватиме технічну допомогу для розробки проектів з енергоефективності та "чистої" енергетики. Обсяг фонду становитиме близько 6 млн євро¹¹⁴.

Нагадаємо, створення цього фонду було заплановане ще восени минулого року.

Кабінет Міністрів України на засіданні 30 травня схвалив національну транспортну стратегію на період до 2030 року. Проект отримав назву Drive Ukraine 2030. Згідно з документом, до 2030 року в Україні повинні побудувати два заводи, які займатимуться випуском електротранспорту: зокрема, автомобілів, автобусів та морських суден на електротязі.

---

¹¹⁴ <https://www.facebook.com/SDSavchuk/posts/456135251507345/>

Нафта

Протягом звітнього періоду відчутного просування в імplementації міжнародних зобов'язань України в нафтовій сфері не спостерігалось. Тимчасово, до поновлення контракту з європейськими експертами, призупинено роботу над законопроектом про мінімальні запаси нафти й нафтопродуктів. Державна регуляторна служба знову повернула розробникам декілька проектів документів у сфері користування надрами через низьку якість їхньої підготовки. Продовжує непокоїти відсутність прогресу в роботі над проектом Плану заходів з реалізації першого етапу Енергетичної стратегії України на період до 2035 року, дати розгляду якого на засіданні Уряду досі не визначено. Єдиною помітною подією травня стало довгоочікуване оприлюднення Держгеонадрами реєстру нафтових і газових свердловин.

Директива 2009/28/ЄС про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел, та якою вносяться зміни до, а в подальшому скасовуються Директиви 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС

На виконання вимог Директиви 2009/28/ЄС у частині заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел, 15 травня 2018 року до порядку денного¹¹⁵ восьмої сесії Верховної Ради були внесені два законопроекти, спрямовані на стимулювання розвитку електричного транспорту в Україні (реєстраційні номери 8159¹¹⁶ і 8160¹¹⁷). Ними, зокрема, перебачено тимчасове, до 01 січня 2028 року:

- надання можливості включення платником податку до податкової знижки у зменшення оподаткованого доходу витрат на придбання електричного транспортного засобу;
- звільнення від оподаткування податком на додану вартість операцій із ввезення на митну територію України комплектуючих для виробництва електричних транспортних засобів;
- звільнення від ввізного мита комплектуючих для виробництва електричних транспортних засобів;
- звільнення від оподаткування прибутку, отриманого від реалізації літію власного видобутку, літій-іонних (літій-полімерних) акумуляторів, зарядних пристроїв для них та електричних транспортних засобів власного виробництва;
- звільнення від оподаткування акцизним податком операцій із ввезення на митну територію України кузовів для виробництва електричних транспортних засобів;
- звільнення від збору на обов'язкове державне пенсійне страхування фізичних осіб, які набувають право власності на електричні легкові автомобілі;
- облаштування зарядними пристроями для електричних транспортних засобів щонайменше 5 % паркувальних місць.

Директива 99/32/ЄС¹¹⁸ про зменшення вмісту сірки у деяких видах рідкого палива та внесення змін і доповнень до Директиви 93/12/ЄС зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) 1882/2003 та Директивою 2005/33/ЄС

10 травня 2018 року Міненерговугілля надіслало на погодження до Державної регуляторної служби доопрацьований проект постанови¹¹⁹, якою вносяться зміни до Технічного регламенту¹²⁰, щоб привести його до вимог Директив 98/70/ЄС і 2016/802/ЄС (завдання 1702.4 плану заходів¹²¹). Проте попередній аналіз цього документа свідчить про потребу внесення до Технічного регламенту більш суттєвих змін, обумовлених зокрема тим, що кінцевий строк введення в обіг автомобільних бензинів і дизельного палива нижчих, аніж Євро5, екологічних класів спливає 31 грудня 2017 року.

---

¹¹⁵ <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2414-viii>

¹¹⁶ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63677

¹¹⁷ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63678

¹¹⁸ Директиву 99/32/ЄС (інше позначення – 1999/32/ЄС) кодифіковано 11 травня 2016 року (Директива 2016/802/ЄС).

¹¹⁹ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/05/6795-10.05.18.pdf>

¹²⁰ <http://zakon.rada.gov.ua/go/927-2013-п>

¹²¹ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu-mizh-ukrayinoyu-z-odniyeyi-storoni-ta-yevropejskim-soyuzom-yevropejskim-spivtovaristvom-z-atomnivi-energiyi-i-yihnimi-derzhavami-chlenami-z-inshoyi-storoni>

На виконання вимог Директиви 99/32/ЄС у частині визначення уповноваженого органу, постановою Уряду¹²² Держекоінспекцію було визначено органом державного ринкового нагляду, що здійснює державний ринковий нагляд за автомобільними бензинами, дизельним, судновим і котельним паливом (пункт 21 затвердженого згаданого постановою переліку). Проте в структурі Держекоінспекції відсутній підрозділ, на який було б покладені відповідні функції, оскільки до кінця 2019 року її буде перетворено на Державну природоохоронну службу (завдання 1.2 плану¹²³). З огляду на це, постанова Уряду¹²⁴ потребує коригування з метою якнайшвидшого визначення органу ринкового нагляду, відповідального за організацію ефективної системи перевірки якості пального шляхом відбирання проб, застосування сучасних методів визначення вмісту сірки, запровадження санкцій за порушення національних вимог, ухвалених відповідно до Директиви 99/32/ЄС.

Директива 98/70/ЄС про якість бензину та дизельного палива та внесення змін і доповнень до Директиви 93/12/ЄЕС, що доповнена Директивами 2000/71/ЄК, 2003/17/ЄК та 2009/30/ЄК і Регламентом (ЄС) 1882/2003 (Додаток ХХХ, ст. 360-363, 365, 366 УА)

Попри визначення Міністерством енергетики відповідальним виконавцем створення «єдиних правових, організаційних, фінансово-економічних засад щодо здійснення контролю якості нафтопродуктів відповідно до норм та правил ЄС» і визначення ДП «Науково-дослідний інститут нафтопереробної та нафтохімічної промисловості «НАСМА» відповідальним органом за моніторинг якості палива на ринку України (завдання 1702 і 1702.8 плану заходів¹²⁵), роботи в цьому напрямі досі не розпочато, хоча термін виконання зазначених завдань спливає 20 березня 2018 року.

Не скориговано також наведені в тому ж плані строки проведення оцінки національного споживання палива; розроблення та впровадження системи моніторингу якості і безпечності нафтопродуктів; забезпечення функціонування системи міжлабораторних порівнянь результатів випробування для підтвердження якості випробувань; розроблення та впровадження системи збору внутрішньодержавних даних про якість палива (завдання 1703.1-3 і 6). Із плану заходів¹²⁶ не вилучено й виконане ще в 2003 році (закон¹²⁷) завдання 1703.4, яким передбачено встановити вимоги для позашляхових транспортних засобів та сільськогосподарських і лісогосподарських тракторів «для забезпечення можливості використання неетилованого бензину».

Директива 94/22/ЄС про умови надання й використання дозволів на розвідування, розроблення та виробництво вуглеводнів (Додаток ХХVII, ст. 279, 280, 341 УА)

07 травня 2018 року Державна регуляторна служба своїм рішенням № 202¹²⁸ відмовила Держгеонадрам у погодженні проекту постанови Уряду «Про внесення змін до Методики визначення вартості запасів і ресурсів корисних копалин родовища або ділянки надр, що надаються у користування»¹²⁹ (ціль І, завдання 203 плану¹³⁰; строк виконання перенесено на грудень 2018 року^{131,132}) через недотримання розробниками ключових принципів державної регуляторної політики.

---

¹²² <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1069-2016-%D0%BF>

¹²³ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverd>

¹²⁴ <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1069-2016-%D0%BF>

¹²⁵ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu-mizh-ukrayinoyu-z-odniyeyi-storoni-ta-yevropejskim-soyuzom-yevropejskim-spivtovaristvom-z-atomnovo-energiyi-i-yihnimi-derzhavami-chlenami-z-inshoyi-storoni>

¹²⁶ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu-mizh-ukrayinoyu-z-odniyeyi-storoni-ta-yevropejskim-soyuzom-yevropejskim-spivtovaristvom-z-atomnovo-energiyi-i-yihnimi-derzhavami-chlenami-z-inshoyi-storoni>

¹²⁷ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2786-iii>

¹²⁸ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/04/4384-vid-07.05.18.pdf>

¹²⁹ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/04/5795-16.04.18.pdf>

¹³⁰ <http://www.kmu.gov.ua/document/249935381/R0275.doc>

¹³¹ https://menr.gov.ua/files/docs/nakazy/nakaz_475.pdf

¹³² http://geo.gov.ua/sites/default/files/imce/nakaz_no_557.pdf

Попри дві офіційні заяви очільника Мінприроди О. Семерака від 15 березня¹³³ і 04 квітня¹³⁴ 2018 року, у переліку документів, ухвалених Урядом, досі відсутня постанова «Про внесення змін до порядків, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 30 травня 2011 року № 594 і № 615».

Зазначений документ, що доповнює проект постанови¹³⁵, має усунути невідповідності в Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами та Порядку проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами, виходячи з практики їхнього застосування, зокрема:

- виключити програму робіт на ділянках надр із пакета аукціонної документації, що подається разом із заявою для виставлення дозволу на користування ділянкою надр на аукціон;
- подавати заяву разом із документами, необхідними для одержання спеціальних дозволів на користування надрами, також і в електронній формі;
- виключити норму, що забороняє надання дозволу без проведення аукціону особі, що не виконує програми робіт на ділянках надр, на користування якими їй вже надано дозвіл, або щодо якої виявлені порушення правил користування надрами на таких ділянках, що зафіксовані в актах перевірок, приписах або розпорядженнях відповідних органів у сфері надрокористування до моменту їх усунення;
- вилучити норми про обов'язкове скріплення печаткою заяв та інших документів, що подають суб'єкти господарювання для надання спеціальних дозволів на користування надрами.

Проектом зазначеної постанови передбачалося також установлення перехідного періоду для проведення надрокористувачами процедури оцінки впливу на довкілля (до 18 червня 2018 року). Через його відсутність Держгеонадра мали зупиняти дію щонайменше 17 спеціальних дозволів, власниками яких є державні підприємства. Цього не сталося лише завдяки прямому втручанням у роботу Комісії з питань надрокористування¹³⁶.

Упродовж тривалого часу не змінюється ситуація довкола Кодексу України про надра, нова редакція якого мала бути ухвалена в 2016 році¹³⁷. За станом на 20 травня 2018 року він усе ще «опрацьовується заінтересованими органами»¹³⁸, а термін його подання перенесено на четвертий квартал 2018 року (завдання 1 плану¹³⁹). При цьому дивує, що:

- тим же планом у той же термін Держгеонадра збираються готувати зміни до статті 62 чинного Кодексу (завдання 4);
- опублікованою 07 березня 2018 року постановою Уряду¹⁴⁰ передбачено подання на розгляд Кабінетові Міністрів до 31 жовтня 2019 року законопроекту про внесення змін до чинного Кодексу України про надра щодо запровадження переходу від системи отримання спеціальних дозволів на користування надрами до укладення договорів про використання надр (завдання 1765.1, відповідальне – Мінприроди).

Невідомим залишається стан підготовки проектів постанов Уряду:

- «Про внесення змін до Методики визначення початкової ціни продажу на аукціоні спеціального дозволу на право користування надрами»¹⁴¹ (ціль I, завдання 204¹⁴²), що має запровадити диференційований підхід до оцінювання залежно від цільового призначення робіт (розвідка чи видобуток), ступеня достовірності геологічних матеріалів (ресурси чи запаси) і виду покладів залежно від складності видобутку (традиційні чи нетрадиційні методи);
- «Про внесення зміни до Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр», що мав на меті забезпечити можливість застосування надрокористувачами положень Рамкової класифікації викопних енергетичних та мінеральних ресурсів Організації Об'єднаних Націй 2009

---

¹³³ <https://menr.gov.ua/news/32164.html>

¹³⁴ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/ostap-semerak-uryad-sproshuye-umovi-dlya-nadrokoristuvachiv-zahishayuchi-interesi-derzhavi>

¹³⁵ http://www.geo.gov.ua/sites/default/files/imce/proekt_postanovy_0.doc

¹³⁶ <http://geo.gov.ua/novyna/derzhgeonadra-vidterminuvaly-zupynennya-diyi-17-specialnyh-dozvoliv-na-korystuvannya-nadramy>

¹³⁷ http://www.kmu.gov.ua/document/248102926/Dir_94_22.pdf

¹³⁸ <http://www.drs.gov.ua/deregulation/plan-deregulyatsiyi-2016-2017-rr/>

¹³⁹ http://geo.gov.ua/sites/default/files/imce/nakaz_no_557.pdf

¹⁴⁰ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu-mizh-ukrayinoyu-z-odniyeyi-storoni-ta-yevropeiskim-soyuzom-yevropeiskim-spivtovaristvom-z-atomnoyi-energiyi-i-yihnimi-derzhavami-chlenami-z-inshoyi-storoni>

¹⁴¹ <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1374-2004-%D0%BF>

¹⁴² <http://www.kmu.gov.ua/document/249935381/R0275.doc>

року (UNFC 2009). Класифікацію¹⁴³ було запропоновано доповнити пунктом 28, що передбачає можливість використання для потреб користувача надр за його заявою міжнародних стандартів UNFC 2009, CRIRSCO, PRMS тощо¹⁴⁴.

Стаття 279 Угоди про асоціацію в частині забезпечення рівності доступу та здійснення діяльності з розвідки, видобування та виробництва вуглеводнів

Оскільки згідно з пунктом 3 статті 279 кожна сторона повинна гарантувати рівний доступ усіх надрокористувачів до ділянок надр, 15 травня 2018 року Держгеонадра повідомили про наміри виставити на аукціон спеціальні дозволи на геологічне вивчення, в тому числі дослідно-промислове розроблення двох нафтогазоносних площ Львівської області (Черницької й Липовецької)¹⁴⁵.

11 травня 2018 року Науково-технічна рада Держгеонадр рекомендувала для торгів ще дев'ять ліцензійних ділянок, передусім у Східному регіоні України¹⁴⁶. Обговорюється також можливість продажу дозволів на розроблення 22 площ на шельфі Чорного та Азовського морів. За словами т.в.о. голови служби О. Кирилюка, «до кінця року» заплановано виставити на аукціон 40 спеціальних дозволів на користування надрами¹⁴⁷.

Стаття 280 Угоди про асоціацію в частині забезпечення прозорості надання ліцензій на розвідку чи дослідження або видобування вуглеводнів

25 травня 2018 року Держгеонадр оприлюднила Державний реєстр нафтових і газових свердловин¹⁴⁸. Відповідна інформаційна система забезпечує реєстрацію, накопичення, оброблення і зберігання відомостей про власників і характеристики зазначених об'єктів. Адміністратором реєстру є ДНВП «Геоінформ України»¹⁴⁹.

Попри це досягнення, згідно із завданням 206 Урядового плану¹⁵⁰ Мінприроди мало ще в першому кварталі 2017 року¹⁵¹ запровадити спрощений цифровий доступ до вторинної геологічної інформації в реальному часі. Проте погодити позиції заінтересованих органів влади не вдалося. Лише 05 квітня 2018 року Державна регуляторна служба своїм рішенням № 152¹⁵² погодила поданий Мінприроди «компромісний варіант» проекту постанови під назвою «Про затвердження Порядку розпорядження геологічною інформацією, внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України та визнання такою, що втратила чинність, постанову Кабінету Міністрів України від 13 червня 1995 року № 423»¹⁵³. Документом, зокрема, передбачено:

- установа процедури придбання геологічної інформації, що забезпечуватиме рівний доступ до неї всіх заінтересованих осіб;
- скасування вимоги щодо необхідності погодження реалізації геологічної інформації створеної (придбаної) на власні кошти юридичних і фізичних осіб;
- заміна повідомленням погодження з Держгеонадрами реалізації геологічної інформації;
- запровадження виключних підстав для відмови у продажу геологічної інформації;
- забезпечення можливості ознайомлювати третіх осіб із геологічною інформацією, переданою надрокористувачу за договором купівлі-продажу права на користування нею, для виконання цими особами частини робіт та/чи надання послуг.

---

¹⁴³ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/432-97-%D0%BF>

¹⁴⁴ http://www.geo.gov.ua/sites/default/files/imce/proekt_pkmu_pro_zminy_do_pkmu_no432_okk.doc

¹⁴⁵ <http://geo.gov.ua/sites/default/files/imce/166.doc>

¹⁴⁶ <http://geo.gov.ua/novyna/ntr-derzhgeonadr-rekomenduye-vystavyty-na-aukcion-9-naftogazonosnyh-dilyanok-yaknayshvydshe>

¹⁴⁷ <http://geo.gov.ua/novyna/derzhgeonadra-planuyut-vystavyty-na-aukcion-22-naftogazovi-dilyanky-na-shelfi-chornogo-i>

¹⁴⁸ <http://geoinf.kiev.ua/sverdlovini/>

¹⁴⁹ <http://geo.gov.ua/novyna/derzhgeonadra-vidkryly-dostup-do-reyestru-gazovyh-ta-naftovyh-sverdlovyh-ukrayiny>

¹⁵⁰ <http://www.kmu.gov.ua/document/249935381/R0275.doc>

¹⁵¹ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1079-2016-%D1%80/paran146#n146>

¹⁵² http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/04/3526-vid-05.04.18_18.pdf

¹⁵³ <https://menr.gov.ua/news/32210.html>

– створення Каталогу геологічної інформації, що дозволить визначити її місцезнаходження та власника.

За станом на 05 червня 2018 року проект постанови очікував розгляду на Урядовому комітеті.

Стаття 337 Угоди про асоціацію в частині інформування і захисту споживачів від нечесних методів ціноутворення, а також доступу до нафтопродуктів, зокрема скрапленого нафтового газу, для споживачів, зокрема найбільш вразливих верств населення

10 травня 2018 року Уряд скоротив можливість зловживань з боку органів державного нагляду (контролю), усунувши невідповідність між Правилами роздрібної торгівлі нафтопродуктами¹⁵⁴ і законом¹⁵⁵.

24 травня 2018 року в Антимонопольному комітеті України відбулося перше засідання стосовно прийняття рішення у справі № 128-26.13/102-17, розпочатій у зв'язку з наявністю ознак антиконкурентних узгоджених дій на ринку скрапленого нафтового газу. Державні уповноважені вважають, що дії низки суб'єктів господарювання призвели до обмеження конкуренції та завищення роздрібних цін на зазначений ресурс в серпні 2017 року¹⁵⁶.

За станом на 05 червня 2018 року залишалось невирішеним питання визначення стартової ціни на скраплений газ, що реалізується на спеціалізованих аукціонах для потреб населення. До 01 квітня 2018 року її визначали за ціною природного газу для потреб населення (з поправкою на різну теплоту згорання), яка розраховувалася на підставі положення¹⁵⁷. На засіданні Урядового комітету, що відбулося 26 квітня 2018 року, Міненергівугілля пропонувало змінити пункт 19 порядку¹⁵⁸, щоб розраховувати стартову ціну на підставі митної вартості імпортованого в Україну скрапленого нафтового газу (з урахуванням ПДВ), усередненої за 30 днів до дати реєстрації заявок на проведення спеціалізованого аукціону. У міністерстві вважають, що очікуване внаслідок зміни методики розрахунку збільшення вартості скрапленого газу (на 41...47 %) «не вплине на купівельну спроможність споживачів» і «для малозабезпечених верств населення буде компенсуватися, в разі необхідності, шляхом надання один раз на рік субсидії готівкою на його придбання». На жаль, результати розгляду цієї пропозиції на Урядовому комітеті оприлюднені не були, хоча раніше Міненергівугілля повідомляло про неможливість проведення спеціалізованих аукціонів через відсутність затвердженої аукціонним комітетом стартової ціни скрапленого газу для потреб населення¹⁵⁹.

Стаття 338 Угоди про асоціацію в частині продовження та активізації співробітництва у сфері енергетики

На виконання пункту «а» статті 338 щодо імплементації енергетичних стратегій і політик, розвитку/опрацювання відповідних прогнозів і сценаріїв, 29 січня 2018 року Міненергівугілля завершило розробку проекту Плану заходів з реалізації першого етапу Енергетичної стратегії України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність»¹⁶⁰, доопрацьованого з урахуванням пропозицій та зауважень, що надійшли під час його розгляду громадськістю¹⁶¹. Проект відповідного розпорядження, узгоджений із заінтересованими органами влади, надіслано Кабінету Міністрів листом Міненергівугілля від 27 квітня 2018 року № КМ/1-15-926. Проте, за станом на 05 червня 2018 року, дати розгляду цього документа на засіданні Уряду призначено не було.

---

¹⁵⁴ <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1442-97-%D0%BF>

¹⁵⁵ <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1982-19>

¹⁵⁶ <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/publish/article/141958>

¹⁵⁷ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/187-2017-%D0%BF>

¹⁵⁸ <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/570-2014-%D0%BF>

¹⁵⁹ <https://vl.104.ua/ua/for-clients/news/id/volinjani-majzhe-tri-misjaci-bez-skraplenogo-gazu-28253>

¹⁶⁰ http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=250208523

¹⁶¹ <http://www.mev.gov.ua/news/minenergougilya-zavershylo-rozrobku-proektu-planu-zahodiv-z-realizaciyi-energetychnoyi>

Бізнес-клімат

Завершився перший конкурс на 5 вакансій у складі НКРЕКП і Президент П.Порошенко призначив нових комісіонерів, тим самим відновивши кворум. Втім другий конкурс на ще 2 вакансії - заблоковано рішенням суду. На цьому фоні, Кабінет Міністрів України затвердив ряд важливих рішень для розвитку підприємництва та формування сприятливого бізнес клімату, що стосуються розмежування функцій контролюючих органів, оптимізації погодження інвестпроектів різними відомствами та іншого. Наприклад, План заходів з реалізації Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року. Водночас, у сфері публічних закупівель, з'являється все більше інформаційних та роз'яснювальних матеріалів для учасників тендерів, що позитивно впливає на конкуренцію.

Тим часом, депутати оминули увагою три важливих законопроекти - про прозорість у видобувній сфері, вдосконалення процедур публічних закупівель та розвитку когенерації, - що мають на меті формування сприятливих умов роботи для компаній та їх підзвітності у відповідності міжнародним стандартам. Також, попри отримання схвальних висновків та включення до порядку денного, не розглядався законопроект про звільнення від ввізного мита комплектуючих для електродвигунів. Ухвалення таких змін важливе в контексті стимулювання галузі машинобудування, яка позитивно вплине і на розвиток енергетичної та добувної галузей України.

Стаття 277 про Регулятора (положення Директив 2009/72/ЄС та 2009/73/ЄС в частинах про регулюючий орган)

Конкурсна комісія з добору членів на вакантні посади в складі НКРЕКП отримала результати спецперевірки учасників в рамках першого конкурсу. Відтак комісія фіналізувала перелік 10 переможців¹⁶² та 14 травня направила його Президенту на розгляд¹⁶³. У свою чергу, 29 травня, П.Порошенко призначив п'ятьох нових членів НКРЕКП¹⁶⁴, що також означало відновлення кворуму та розблокування роботи Регулятора енергоринків.

Згідно з перехідними положеннями ЗУ "Про НКРЕКП" та відповідним планом ротації членів НКРЕКП, 26 травня сплив термін повноважень останніх двох членів НКРЕКП зі старого складу. Проте відповідні Укази Президента фактично з'явилися на офіційному порталі лише 31 травня, датовані 26 травня¹⁶⁵.

Проведення другого конкурсу на дві вакансії заблоковано рішенням суду¹⁶⁶. 14 травня, в рамках адміністративного позову Гудаченка А.В. (справа №826/7309/18), Окружний Адміністративний суд міста заборонив вчиняти будь-які дії, пов'язані з організацією та проведенням цього конкурсу. У рамках іншого позову - Д.Вовка проти Конкурсної комісії (справа №826/7309/18) - засідання суду 17 травня не відбулось, оскільки позивач не прийшов. Наступне засідання призначено на 5 червня¹⁶⁷.

---

¹⁶² http://kompek.rada.gov.ua/documents/konkurs_com/zasid_kc/73559.html

¹⁶³ <http://kompek.rada.gov.ua/uploads/documents/30432.pdf>

¹⁶⁴ <http://www.president.gov.ua/documents/1542018-24254>

<http://www.president.gov.ua/documents/1532018-24250>

<http://www.president.gov.ua/documents/1522018-24246>

<http://www.president.gov.ua/documents/1512018-24242>

<http://www.president.gov.ua/documents/1502018-24238>

¹⁶⁵ <http://www.president.gov.ua/documents/1492018-24234>

<http://www.president.gov.ua/documents/1482018-24230>

¹⁶⁶ http://kompek.rada.gov.ua/documents/konkurs_com/povidom_k/73577.html

¹⁶⁷ <http://kompek.rada.gov.ua/uploads/documents/30442.pdf>

Стаття 378-379 щодо створення сприятливих умов для ведення бізнесу

Кабінетом Міністрів України затверджено План заходів з реалізації Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року. Планується удосконалення ліцензійної та дозвільної системи, спрощення процедури закриття підприємства та інші дерегуляційні заходи¹⁶⁸.

Також уряд затвердив Порядок організації електронної інформаційної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів, який може значно скоротити час на узгоджувальні процедури для впровадження енергетичних проектів як в галузі енергоефективності, так і відновлюваних джерел енергії.¹⁶⁹ Даний Порядок має бути реалізований протягом двох місяців та до 12 грудня прозвітовано перед Кабінетом міністрів про результати.

Серед іншого, Кабмін схвалив дві концепції, що мають на меті покращення бізнес клімату в країні загалом: Концепція реформування інституту саморегулювання¹⁷⁰ та Концепція реалізації державної політики у сфері реформування системи державного фінансового контролю до 2020 року¹⁷¹:

- Перший документ стосується саморегулювних організацій¹⁷² і метою його впровадження є делегування таким організаціям окремих функцій органів влади, що регулюють господарську та професійну діяльність в різних сферах, наприклад, енергетичної ефективності.
- Другий - передбачає узгодження роботи Держаудитслужби та Рахункової палати. Дані органи наділені подібними повноваженнями в окремих сферах контролю за станом управління та використання державних (місцевих) ресурсів. Зокрема, потребують узгодження процесу планування та проведення перевірок: мінімізації дублювань та зміни до їх методологічного і нормативно-правового забезпечення.

Статті 381, 382 щодо прозорості видобувного сектору

Профільний Комітет ВРУ з питань ПЕК завершив опрацювання правок та коментарів до законопроекту №6229 “Про забезпечення прозорості у видобувних галузях” і рекомендував депутатам схвалити його у другому читанні¹⁷³. Водночас, Головне юридичне управління завізувало проект та теж рекомендувало схвалити. Також оприлюднено текст проекту закону¹⁷⁴ та порівняльну таблицю¹⁷⁵. Як очікується, законопроект можуть розглянути вже у червні.

Статті 150, 153 про державні закупівлі (у частині імплементації окремих положень Директив 2014/24/ЄС, 2014/25/ЄС, 89/665/ЄЕС та 92/13/ЄЕС)

Проект Закону № 8265, що має на меті підвищення спроможності малого та середнього бізнесу брати участь в публічних закупівлях, зокрема виключати учасників тендерних закупівель через дрібні помилки, досі не був включений до порядку денного і знаходиться у профільному комітеті з питань економічної політики¹⁷⁶. Детальніше про проект можна дізнатись у моніторинговому звіті за квітень 2018 року¹⁷⁷.

---

¹⁶⁸ <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/292-2018-%D1%80>

¹⁶⁹ <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/357-2018-%D0%BF>

¹⁷⁰ <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/308-2018-%D1%80>

¹⁷¹ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/310-2018-%D1%80>

¹⁷² Саморегулювна організація – це некомерційна організація, яка засновується на членстві, створюється з метою саморегулювання та об'єднує суб'єктів підприємницької діяльності, на основі єдності певної галузі виробництва товарів (робіт, послуг), або ринку товарів (робіт, послуг), або яка об'єднує суб'єктів за певним видом професійної діяльності.

¹⁷³ <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=61409&pf35401=454919>

¹⁷⁴ <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=61409&pf35401=457090>

¹⁷⁵ <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=61409&pf35401=457067>

¹⁷⁶ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63852

¹⁷⁷ <http://enref.org/books/monitorynhovyj-zvit-pro-prosuvannya-ukrajiny-u-vykonanni-uhody-pro-asotsiatsiyu-z-evropejskym-soyuzom-u-sferah-enerhetyky-ta-dovkillya-za-kviten-2018-roku/>

Бізнес-клімат

На моніторинговому сайті публічних закупівель doorro розміщено інструкції та поради для підвищення зручності пошуку інформації, зокрема щодо виявлення помилок в річних планах закупівель¹⁷⁸ та як шукати самі плани¹⁷⁹. Також розміщено інформацію щодо викриття безпідставної дискваліфікації учасників¹⁸⁰.

Стаття 337-339 про співробітництво у сфері енергетики (у частині імплементації окремих положень Директив 2012/27/ЄС, 2009/72/ЄС та 2009/73/ЄС)

Проект Закону щодо розвитку високоефективної когенерації (виробництво теплової та електричної енергії) №7465 отримав позитивний висновок Антимонопольного комітету на відповідність вимогам антикорупційного законодавства (рішення Комітету від 16 травня 2018 року, протокол №119)¹⁸¹.

Статті 351, 352 у частині оподаткування енергетичних та електроенергетичних товарів (у частині імплементації окремих положень Директив 92/83/ЄЕС, 2008/118/ЄС та 2011/64/ЄС)

Законопроект №8160¹⁸², яким пропонується до 31 грудня 2028 року звільнити від ввізного мита комплектуючі вироби для виробництва транспортних засобів з електричними двигунами, отримав позитивні висновки для схвалення у першому читанні. Також депутати включили його до порядку денного, але не розглядали.

---

¹⁷⁸ <https://doorro.org/blog/yak-operativno-viyaviti-pomilki-v-punktah-planu-instrukciya>

¹⁷⁹ <https://doorro.org/blog/yak-uchasniku-znaiti-aktualni-plani-zakupivel-pokrokovaya-instrukciya>

¹⁸⁰ <https://doorro.org/blog/vikrittya-bezpidstavnoyi-diskvalifikaciyi-instrukciya-dlya-gromadskih-organizacij>

¹⁸¹ <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=63282&pf35401=455214>

¹⁸² http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63678

Методологія

ДОДАТОК 1

Перелік статей Угоди про Асоціацію та директив, щодо яких здійснюється моніторинг

Група **«Електроенергетика та ядерна безпека»** проводить моніторинг та оцінку тем «електроенергія», «атомна енергетика», «вугілля» та «подолання наслідків Чорнобильської катастрофи». Це, зокрема, наступні Директиви:

- Ст.269, Глава 11, Розділ IV, Директива 2009/72/ЄС (в частині ринку)
- Ст.270, Глава 11, Розділ IV, Регламент 714/2009/ЄС
- Ст.271, Глава 11, Розділ IV, Регламент 714/2009/ЄС
- Ст. 273, Глава 11, Розділ IV, Регламент 714/2009/ЄС, Директива 2009/72/ЄС
- Ст. 274, Глава 11, Розділ IV, Регламент 714/2009/ЄС, Директива 2009/72/ЄС
- Ст.305, Глава 14, Розділ IV, Директива 2009/72/ЄС, Директива 2005/89/ЄС
- Ст.338, Глава 1, Розділ V
Договори про співпрацю з МФО
- Ст.339, Глава 1, Розділ V, Вугільний ринок
- Ст.342, Глава 1, Розділ V, Співпраця в атомній сфері, Директива Ради 2014/87, Директива Ради 2013/59/Євратом, Директива Ради 2006/117/Євратом
- Ст.342, Глава 1, Розділ V, Співпраця в атомній сфері

Група **«Газ»** проводить моніторинг та оцінку тем «газ», зокрема, імплементацію наступних Директив:

- Статті 338, 341, Директива 2009/73/ЄС (в частині ринку)
- Статті 338, 341, Регламент (ЄС) No 715/2009
- Статті 338, 341, Директива 2004/67/ЄС + Додаток XXVI (дія "Механізму раннього попередження"), статті 275 (несанкціонований відбір), 276 (збої у постачанні), 309 та 314 (вирішення спорів) Угоди про асоціацію
- Глава 11 "Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями" - зокрема статті 269 (ціни на внутрішньому ринку), 270 (заборона подвійного ціноутворення), 271 (режими імпорту-експорту), 272 (режим транзиту) і 273-274 (транспортування, доступ до інфраструктури)
- Додаток XXVII до Глави "Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику" - Директива 94/22/ЄС + статті 279-280 (доступ та здійснення діяльності з розвідки, видобування та виробництва вуглеводнів, а також ліцензування)

Група **«Енергоефективність та соціальні питання»** проводить моніторинг та оцінку імплементації наступних Директив:

- Директива 2010/30/ЄС
- Директива 2010/31/ЄС
- Директива 2012/27/ЄС
- Директива 2009/72/ЄС (в частині соціальних питань)
- Директива 2009/73/ЄС (в частині соціальних питань)
- Статті 338, 341 Угоди про асоціацію

Група **«Довкілля та відновлювальні джерела енергії»** проводить моніторинг та оцінку імплементації наступних Директив:

- Стаття 363, Директива 2011/92/ЄС
- Стаття 363, Директива 2001/42/ЄС
- Стаття 363, Директива 2003/4/ЄС
- Стаття 363, Директива 2003/35/ЄС
- Директиви 85/337/ЄС та 96/61/ЄС
- Стаття 363, Директива 2008/50/ЄС
- Стаття 363, Директива 1999/32/ЄС

Методологія

Стаття 363, Директива 2009/147/ЄС
Стаття 363, Директива 2010/75/ЄС
Стаття 338, Директива 2009/28/ЄС

Група «**Нафта**» проводить моніторинг та оцінку імплементації наступних Директив:

Директива 2009/119/ЄС
Директива 94/22/ЄС
Директива 98/70/ЄС
Стаття 274 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 275 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 276 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 279 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 280 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 337 Угоди про асоціацію
Стаття 338 Угоди про асоціацію
Стаття 339 Угоди про асоціацію
Стаття 363, Директива 94/63/ЄС

Група «**Бізнес клімат**» проводить моніторинг та оцінку імплементації наступних Директив:

Стаття 27, Глава 1, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 28, Глава 1, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 29, Глава 1, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 88, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 93, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Статті 97-102, Глава 6 Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 104, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 105, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 107, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Статті 144-147, Глава 7, Розділ IV Угоди про асоціацію
Глава 8, Розділ IV Угоди про асоціацію та Директива 2014/25/ЄС
Стаття 255, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 256, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 258, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 263, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 267, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 277, Глава 11, Розділ IV Угоди про асоціацію та Директиви 2009/72/ЄС і 2009/73/ЄС (в частинах про Регуляторний орган)
Статті 355-359, Глава 5, Розділ V Угоди про асоціацію та Директива 2008/92/ЄС
Стаття 379, Глава 10, Розділ V Угоди про асоціацію

ДОДАТОК 2

Глосарій (стислий опис) актів законодавства ЄС, щодо яких здійснюється моніторинг

Група «Газ»

Директива 2009/73/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку природного газу, що замінює Директиву 2003/55/ЄС

Директива спрямована на запровадження спільних правил для передачі, розподілу, постачання та зберігання природного газу. Вона стосується природного газу, скрапленого природного газу (СПГ), біогазу та газу з біомаси. Правила функціонування сектора спрямовані на розвиток конкурентного, безпечного й екологічно стійкого ринку. Обов'язковою є вимога щодо відокремлення операторів системи транспортування (TSO) від функцій з його постачання в рамках вертикально-інтегрованих підприємств. Країни-члени ЄС повинні забезпечити, щоб усі споживачі мали право вибрати постачальника газу і могли його легко змінити протягом щонайдовше 3-х тижнів. Водночас, країни-члени ЄС можуть накладати на постачальників, що продають газ домогосподарствам (населенню), зобов'язання у питаннях безпеки і надійності постачань, регулярності та якості послуг, цін, охорони навколишнього середовища та енергоефективності.

Регламент 715/2009 про умови доступу до мереж транспортування природного газу, що замінює Регламент 1775/2005

Регламент встановлює єдині механізми правил доступу до газотранспортних систем, LNG-терміналів та сховищ, беручи до уваги спеціальні характеристики національних і регіональних ринків. Документ прописує процедуру сертифікації оператора системи транспортування, а також розробки, узгодження, імплементації мережевих кодексів (за участі Європейської мережі операторів транспортування газу ENTSOG). Ключова мета – забезпечити для всіх учасників ринку газу вільний та недискримінаційний доступ до відповідних об'єктів інфраструктури та їх потужностей.

Директива 2004/67/ЄС про здійснення заходів для забезпечення безпеки постачання природного газу

Директива вимагає провадити загальну, прозору і недискримінаційну політику із безпеки постачання, сумісну з вимогами конкурентного ринку, а також визначити ролі та обов'язки учасників ринку (у тому числі в надзвичайних ситуаціях). Уряд має визначити мінімальні стандарти безпеки постачання газу, яких повинні дотримуватися гравці ринку, підготувати і оновлювати план надзвичайних заходів, визначити категорію "вразливих споживачів" та забезпечити їм належний рівень захисту, налагодити взаємодію з Єврокомісією та іншими зацікавленими сторонами.

Група «Електроенергетика та ядерна безпека»

Директива Ради 2014/87/Євратом, яка вносить зміни до Директив 2009/71/ Євратом, що встановлює основи з ядерної безпеки ядерних установок.

(Далі опис завдань Директив 2009/71 вже зі змінами внесеними Директивою 2014/87/)

Завданням Директиви є встановлення основ Співтовариства по підтримці і подальшому зміцненню ядерної безпеки та її регулювання, а також прийняття необхідних заходів для того, щоб держави-члени ЄС затвердили відповідні національні положення з метою забезпечення підвищеного рівня безпеки населення і працівників від небезпечного впливу іонізуючих випромінювань, джерелом яких є ядерні установки. Директива застосовується до будь-якої ядерної установки для мирних цілей, що підлягає ліцензуванню.

Директива Ради 2013/59/Євратом щодо основних норми безпеки для захисту від небезпеки, яка виникає від іонізуючої радіації.

Глосарій

Директива запроваджує єдині основні норми безпеки для захисту здоров'я осіб, які піддаються впливу професійного опромінення, опромінення у медичних цілях, а також опромінення населення, і направлена проти небезпек, пов'язаних з іонізуючим випромінюванням. Директива стосується будь-якої ситуації планового, існуючого або надзвичайного опромінення, що пов'язане з ризиком впливу іонізуючої радіації. Зокрема, Директива стосується виробництва, виготовлення, переробки, обробки, утилізації, використання, накопичування, зберігання, перевезення, імпорту, та експорту із Співтовариства радіоактивних матеріалів; виробництва та експлуатації електроустаткування, яке випромінює іонізуючу радіацію; людської діяльності, що передбачає наявність природних джерел радіації, які призводять до значного підвищення опромінення працівників або населення; впливу внутрішнього опромінення на працівників або населення, зовнішнього випромінювання від будівельних матеріалів, а також випадків довгострокового опромінювання, спричинене наслідками надзвичайних ситуацій або людської діяльності; готовності та планування заходів по реагуванню і керуванню ситуаціями надзвичайного опромінення з метою захисту здоров'я населення або працівників.

Директива 2009/72/ЄС щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЄС

Директива запроваджує єдині правила для генерації, передачі, розподілу та постачання електроенергії. Вона також встановлює зобов'язання щодо універсального обслуговування і прав споживачів, а також уточнює вимоги щодо конкуренції. Відкритий внутрішній ринок дозволяє усім громадянам вільно обирати своїх постачальників, а усім постачальникам вільно здійснювати постачання своїм клієнтам (свобода переміщення товарів, свобода заснування та свобода надання послуг). У той же час Директива містить більш посилені вимоги щодо відокремлення операторів системи передачі (TSO) в рамках вертикально-інтегрованих підприємств; додано положення щодо захисту прав споживачів; посилено та деталізовано функції та повноваження органів регулювання.

Регламент 714/2009/ЄС про умови доступу до мережі транскордонного обміну електричною енергією та скасовує Регламент 1228/2003

Регламент спрямований на встановлення правил для транскордонних обмінів електроенергією з метою підвищення конкуренції та гармонізації на внутрішньому ринку електроенергії. У порівнянні з попереднім Регламентом 1228/2003, Регламент містить додаткові положення щодо сертифікації оператора системи передачі (TSO), запровадження мережевих кодексів, оприлюднення інформації системним оператором. Він також визначає, що Європейська мережа операторів систем передачі електроенергії (ENTSO) відповідає за управління системою передачі електроенергії для забезпечення можливості торгівлі і постачання електроенергії через кордони в межах ЄС.

Директива 2005/89/ЄС щодо заходів із забезпечення безпеки постачання електроенергії та інвестицій в інфраструктуру

Директива встановлює заходи, які покликані забезпечити безпеку постачання електроенергії, що гарантуватиме належне функціонування внутрішнього ринку електроенергії ЄС, адекватний рівень взаємозв'язку (interconnection) між країнами-членами, достатній рівень потужності генерації та баланс між постачанням та споживанням. Країни-члени ЄС повинні визначити загальні, прозорі, недискримінаційні політики з безпеки постачання електроенергії, що відповідають вимогам конкурентного ринку електроенергії. Вони повинні визначити та опублікувати ролі та відповідальності відповідальних органів влади та різних учасників ринку. Вживаючи ці заходи, країни-члени повинні гарантувати безперервність постачання електроенергії, вивчати можливості для транскордонної співпраці в частині безпеки постачання, знизити довгострокові ефекти від зростаючого попиту, забезпечувати диверсифікацію в генерації електроенергії, просувати енергоефективність та використання нових технологій, забезпечити постійне оновлення мереж.

Глосарій

Директива № 96/29/Євратом щодо основ стандартів безпеки для захисту здоров'я робітників та громадян в цілому від загрози, що виникає від іонізуючого випромінювання

Завданням Директиви є встановити єдині базові стандарти безпеки, щоб захистити здоров'я працівників та громадян в цілому від загрози іонізуючого випромінювання. Директива має застосовуватись у всіх випадках, які передбачають ризик від такого випромінювання, що виходить від штучного джерела, або від природного джерела у випадках, коли природні радіонукліди оцінюються з точки зору їх радіоактивності, поділу тощо. Директива також застосовується у роботі, яка пов'язана з наявністю природних джерел випромінювання і призводить до суттєвого зростання опромінення робітників або окремих громадян.

Директива 2006/117/Євратом щодо нагляду і контролю за перевезенням радіоактивних відходів і відпрацьованого ядерного палива

Директива дозволяє перевозити використане паливо між країнами ЄС для переробки, вимагає попередній дозвіл для переміщення радіоактивних відходів та відпрацьованого ядерного палива між кордонами, якщо це паливо відправляється з, через територію або до однієї з країн ЄС. Директива також передбачає, що поставки радіоактивних речовин мають бути повернуті в країну їх походження.

Директива 2003/122/Євратом щодо стандартів безпеки для захисту від радіації

Директива запроваджує більш жорсткі правила у роботі з «закритими радіоактивними джерелами», а також гармонізує підхід до цього питання на загальноєвропейському рівні. «Закритими радіоактивними джерелами» є невеликі обсяги радіоактивних матеріалів, які є постійно запечатані в капсулі, або зв'язані з нерадіоактивними матеріалами тощо (можуть використовуватись у медицині, наукових дослідженнях). Директива визначає правила для тих, хто зберігає такі матеріали, а також вимагає від країн-членів перелік конкретних кроків для поводження з ними.

Група «Енергоефективність та соціальні питання»

Директива 2010/30/ЄС про вказування за допомогою маркування та стандартної інформації про товар обсягів споживання та інших ресурсів енергоспоживчими продуктами

Директива регламентує маркування електричних продуктів та надання споживачам інформації щодо споживання ними енергії. Вона застосовується до продуктів, які можуть мати прямий або опосередкований вплив на споживання енергії та інших ресурсів під час використання. При розміщенні на ринку продуктів, постачальники забезпечують, щоб вони мали етикетку, що містить інформацію про його споживання електричної енергії або інших видів енергії. Постачальники повинні також надавати технічну документацію, включаючи: загальний опис продукту, результати проектних розрахунків, протоколи випробувань, довідку, що дозволяє ідентифікувати аналогічні моделі. Технічна документація повинна бути доступна протягом п'яти років. Постачальники повинні надавати дистриб'юторам позначки та інформацію про продукти безкоштовно, а останні повинні розміщувати етикетки таким чином, що їх було чітко видно.

Директива 2010/31/ЄС щодо енергетичної ефективності будівель

Директива спрямована на підвищення енергетичної ефективності будівель в ЄС з урахуванням різних кліматичних і місцевих умов. Вона встановлює мінімальні вимоги, загальну методологію й охоплює енергію, що використовується для опалення, гарячого водопостачання, охолодження, вентиляції та освітлення. Національні органи влади повинні встановити обґрунтовані мінімальні вимоги до енергетичної ефективності, які повинні переглядатися щонайдовше кожні 5 років. Вони також ведуть систему сертифікації ефективності використання енергії. Сертифікати надають інформацію для потенційних покупців або орендарів щодо споживання енергії приміщеннями, а також рекомендації щодо його раціонального зменшення.

Глосарій

Директива 2012/27/ЄС про енергоефективність, яка змінює Директиви 2009/125/ЄС та 2010/30/EU і скасовує Директиви 2004/8/ЄС та 2006/32/ЄС

Директива встановлює набір обов'язкових заходів, що мають допомогти ЄС досягти цільового рівня енергоефективності у 20% до 2020 року. Серед таких заходів:

- щорічна економія енергії у 1,5% за рахунок реалізації операторами розподільчих мереж, постачальниками заходів з підвищення енергоефективності;
- підвищення ефективності систем опалення, установка вікон з подвійним склінням або ізоляція дахів;
- придбання бюджетними органами енергоефективних будівель, продуктів і послуг;
- щорічне здійснення бюджетними органами енергомодернізації щонайменше 3% площі будівель, якими вони володіють або які займають;
- розширення прав і можливостей споживачів у сфері енергоменеджменту, що включає в себе легкий і безоплатний доступ до даних про фактичне споживання за рахунок індивідуального обліку;
- національні стимули для малих і середніх підприємств пройти енергоаудит, обов'язковий для великих компаній;
- моніторинг рівня ефективності нових потужностей з виробництва енергії.

Група «Довкілля та відновлювальні джерела енергії»

Директива 2011/92/ЄС про оцінку впливу окремих державних і приватних проектів на навколишнє середовище (кодифікація)

Директивою впроваджується важливий інструмент екологічної політики – оцінка впливу на довкілля. Основне завдання – забезпечити, щоб проекти, які можуть мати значні наслідки для довкілля (внаслідок, зокрема, їх природи, розміру чи місця розміщення), були об'єктом згоди на розробку (дозволу) та об'єктом оцінки їх наслідків для довкілля. Директива містить два переліки проектів, які є об'єктами оцінки впливу на довкілля (від атомних електростанцій, газопроводів тощо до великих свиноферм). Важливим елементом є жорсткі вимоги щодо гласності, у тому числі щодо участі громадськості у процесі оцінки впливу на довкілля.

Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище

Директивою впроваджується важливий інструмент екологічної політики – стратегічна екологічна оцінка. Для певних державних планів та програм під час їх підготовки повинна проводитись оцінка впливу їх реалізації на довкілля. Така оцінка включає розробку звіту про стратегічну екологічну оцінку (з детальною інформацією щодо можливого значного впливу на довкілля та доцільних альтернативних варіантів), а також проведення консультацій з зацікавленими державними органами та громадськістю. У випадку ймовірного транскордонного впливу, повинна проводитись транскордонна оцінка та консультації.

Директива 2003/4/ЄС про доступ громадськості до екологічної інформації та про скасування Директиви №90/313/ЄЕС

Директива забезпечує імплементацію тих положень Організації Об'єднаних Націй, що стосуються доступу громадськості до екологічної інформації. Громадянам має бути гарантовано доступ до екологічної інформації, якою володіють органи державної влади, – як на вимогу, так і через активне її поширення. Інформація на запит повинна надаватись принаймні через місяць від дня звернення. В наданні інформації можна відмовити, якщо запит є нераціональним, надто загальним, стосується ще не завершеного документу, або стосується внутрішньої комунікації.

Глосарій

Директива 2003/35/ЄС про забезпечення участі громадськості у підготовці окремих планів та програм, що стосуються навколишнього середовища, та внесення змін та доповнень до Директив №№85/337/ЄЄС та 96/61/ЄС про участь громадськості та доступ до правосуддя

Директива забезпечує імплементацію тих положень Організації Конвенції, що стосуються участі громадськості та доступу до правосуддя. Директива передбачає вимоги щодо встановлення механізму інформування громадськості, проведення консультацій з громадськістю та врахування зауважень та пропозицій громадськості у процесі прийняття рішень. Держава повинна забезпечити надання громадськості ефективних можливостей на ранньому етапі брати участь у підготовці, внесенні змін чи перегляді планів або програм, які необхідно розробити відповідно до положень, наведених у Додатку I до Директиви.

Директива 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи

Мета Директиви – встановити стандарти якості атмосферного повітря та управління якістю атмосферного повітря. Для цього визначається верхня та нижня межі оцінки, цільових та граничних значень, а також мети щодо зменшення впливу твердих часток, визначаються та класифікуються зони та агломерації, встановлюється система інформування громадськості та система оцінки якості атмосферного повітря відносно забруднювачів. Для зон та агломерацій, де існує ризик перевищення допустимих меж забруднення встановлюються короткострокові плани дій.

Директива 1999/32/ЄС про зменшення вмісту сірки у деяких видах рідкого палива та внесення змін і доповнень до Директиви 93/12/ЄС зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) 1882/2003 та Директивою 2005/33/ЄС

Метою директиви є зменшення викидів діоксиду сірки, які утворюються при спалюванні окремих типів рідкого палива і, таким чином, зменшення шкідливого впливу на людину і навколишнє середовище. Директива встановлює максимальний вміст сірки у важкому мазуті, газойлі та судновому паливі. Вона також визначає методи, які повинні застосовуватися для відбору проб і аналізу вмісту сірки в паливі для того, щоб перевірити дотримання вимог.

Директива 2009/147/ЄС про захист диких птахів (ст. 4.2)

Загальною метою Директиви є збереження популяції усіх видів диких птахів, які природно проживають на європейській території держав-членів ЄС. Механізм захисту диких птахів передбачає охорону середовищ існування (оселищ); захист та використання птахів; попередження шкоди від інвазійних видів; дослідження та звітування. Відповідно до статті 4.2, необхідно створити спеціальні природоохоронні території (СПТ) на підставі орнітологічних критеріїв. Також потрібно вживати заходів для захисту мігруючих видів птахів, що постійно трапляються на території держави, особливо на водно-болотних угіддях.

Директива 2010/75/ЄС про промислові викиди (всеохоплююче запобігання і контроль забруднень)

Для контролю промислових викидів, ЄС розробив загальну систему, що базується на наданні інтегрованого дозволу. Директива вимагає використовувати систему інтегрованого дозволу для видів діяльності, зазначених у Додатку I до неї. Усі установки, що регулюються Директивою, повинні запобігати чи зменшувати забруднення шляхом використання найкращих доступних технологій, ефективного використання енергії, запобігання утворенню та управління відходами. Прозорість процедури видачі інтегрованого дозволу забезпечується участю у ній громадськості.

Директива 2009/28/ЄС про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлювальних джерел та якою вносяться зміни до, а в подальшому скасовуються Директиви 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС

Глосарій

Директива передбачає встановлення обов'язкових національних цілей для частки енергії з ВДЕ в загальному енергобалансі, які формуються на основі статистичних даних та потенціалу кожної країни. Такі цілі мають до 2020 року забезпечити досягнення 20% частки з ВДЕ в загальному енергоспоживанні країн-членів ЄС та країн, які є сторонами Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, та 10% частки цього типу енергії в транспортному секторі. Директивою, зокрема, встановлюються правила щодо спільних проектів між державами-членами ЄС та третіми країнами у галузі "зеленої" енергетики та правила доступу до мереж електропостачання для виробництва енергії з ВДЕ.

Група «Нафта»

Директива 2009/119/ЄС стосовно накладення на держав-членів ЄС зобов'язання щодо підтримки мінімальних запасів сирої нафти та/чи нафтопродуктів

Директива встановлює правила, спрямовані на забезпечення високого рівня безпеки поставок нафти в Співтоваристві через надійні і прозорі механізми, засновані на солідарності між державами-членами ЄС. Передбачається прийняття законів, підзаконних актів та адміністративних положень для забезпечення збереження на постійних засадах загального рівня резервів сирої нафти та/або нафтопродуктів, що був би еквівалентним або 90 дням середньодобового значення імпорту, або 61 дням середнього внутрішнього добового споживання.

Директива 98/70/ЄС про якість бензину та дизельного палива

ЄС ввів правила, що забороняють бензин зі свинцем і обмежують кількість сірки в дизельному паливі з метою поліпшення якості повітря і скорочення викидів парникових газів. Ця Директива встановлює технічні вимоги, які повинні застосовуватися на бензин, дизельне паливо і біопаливо що використовується в автомобільному транспорті, а також газових масел, які використовуються для недорожньої мобільної техніки. Окрім заборони продажу етилованого бензину, держави-члени ЄС повинні провести оцінку національного споживання палива, прийняти законодавство та визначити уповноважений орган (органи) для встановлення системи моніторингу за якістю палива.

Директива 94/63/ЄС про контроль викидів летючих органічних сполук (ЛОС), що виникають зі сховищ нафти та при її транспортуванні з терміналів до сервісних станцій зі змінами та доповненнями, внесеними Регламентом 1882/2003¹⁸³

Директива передбачає взяття на облік усіх нафтобаз, призначених для зберігання, наливання та зливання нафтопродуктів, встановлення на них технічних засобів для зменшення викидів ЛОС із резервуарів із нафтопродуктами, приведення у відповідність до установлених вимог усіх стаціонарних резервуарів, залізничних, морських, автомобільних цистерн, а також пристроїв для наливання та зливання нафтопродуктів.

Директива 94/22/ЄС про умови надання і використання дозволу на розвідування, розробку і виробництво вуглеводнів

Набір загальних правил вводиться з метою забезпечення недискримінаційного доступу до розвідки, дослідження і видобутку вуглеводневої сировини. Ці об'єктивні та прозорі правила допомагають зміцнити інтеграцію внутрішнього ринку, сприяти більшій конкуренції в ньому і підвищити безпеку поставок. Директива передбачає запровадження правил, які забезпечуватимуть:

- рівні умови для отримання дозволів на пошук, розвідування та видобуток вуглеводнів всім організаціям, які мають у своєму розпорядженні необхідні ресурси;
- надання зазначених дозволів на підставі об'єктивних, опублікованих критеріїв;

---

¹⁸³ Офіційний переклад містить значну кількість помилок, що виникли внаслідок неточного перекладу. У цьому глосарії назва Директиви подається відповідно до офіційного перекладу.

Глосарій

- завчасне доведення до відома всіх організацій, які беруть участь у встановлених процедурах, усієї необхідної інформації.

Група «Бізнес клімат»

Директива 2014/25/ЄС щодо закупівель юридичними особами, які працюють у секторі енергетики та така, що скасовує Директиву 2004/17/ЄС від 18 квітня 2016 року

Спрямована на забезпечення відкритості ринку, а також справедливого здійснення закупівель, зокрема у секторі енергетики: добування (виробництва), транспортування та розподілу газу, тепла, електроенергії.

Директива 2009/72/ЄС щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЄС

Передбачає імплементацію законодавства про ринок електроенергії, згідно якого електроенергія є "енергетичним товаром", який купується/продається/виробляється/транспортується/зберігається. Вказані операції можуть виконувати на рівних конкурентних умовах всі ліцензовані підприємства. Також держава забезпечує недискримінаційний доступ до наявної інфраструктури, створює виробникам електроенергії сприятливі умови для інвестування у нові види енергії (вітер, сонце та ін.)

Директива 2009/73/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку природного газу, що замінює Директиву 2003/55/ЄС

Передбачає імплементацію законодавства про ринок газу, згідно якого газ є "енергетичним товаром", який купується/продається/виробляється/транспортується/зберігається. Вказані операції можуть виконувати на рівних конкурентних умовах всі ліцензовані підприємства. Також держава забезпечує недискримінаційний доступ підприємствам до розподільчих мереж, газових сховищ та магістральних мереж газопроводів.

Директива 2008/92/ЄС стосовно процедури Співтовариства для вдосконалення цін на газ та електроенергію для кінцевих промислових споживачів

Згідно неї мають бути впроваджені відкриті загальнодоступні механізми інформування про ціни на енергоресурси для споживачів. Також має бути спеціально розроблена методика та впроваджений механізм збору відповідної інформації про ціни на газ та електроенергію.